...РХИМУУДЭЙ ЭРХИМУУД ДЭБЖУУЛЭГДЭЭ

...Совет хүнүүд манай ороной гү-...й засагай дээдэ зургаанда ...лынгөө эрхим хүбүүд, баса-...ые—үйлэдбэриин түрүүшүү-..., совет эрдэм болон искусст-... түлөөлэгшэдые, түрэнэй ажал ...улагшадые эльгээхэ гэжэ һун-...ын урда тээхи суглаанууд дээ-... шиидхэнэ. Олохон округуудай ...алшад СССР-эй Верховно Сове-...й депутадуудта кандидадуудаар ...хэд **Л. И. Брежневые, Г. И. Во-...новые, А. П. Кириленкые, А. Н. ...сыгиниие, К. Т. Мазуровые, ... Я. Пельшее, Н. В. Подгорные, ... С. Полянсниие, М. А. Сусловые, ... Н. Шелепиниие, П. Е. Шелес-**...ые дэбжүүлээ.

Кандидадуудай дунда — алдар-...ы хүдэлмэришэн ангиин олон тү-...лөөлэгшэд бии. Эдэмнай хэд бэ гэ-...хэ: Костромагай «Текстильмаш» ...вогой слесарь **Евгений Николае-...ич Цветнов,** Урда-Сахалинай «...олинская» гэжэ шахтын хүдэл-...ришэдэй бригадир **Виктор Фо-...евич Соловьев,** Бирскэ оёдолой ...фабрикын оёдолшон-мотористка (...Башкирай АССР) **Магира Гари-...вна Арсланова.** Дагестанай Кас-...пийск гэжэ хотын коммунис ажа-лай ударник, хүдэлмэришэн-ура-лан нарижуулагша **Казали Сала-мов** гэгшэд болоно.

Белгородско областиин Кировэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын арте-лиин түрүү һаалишан **Мария Са-вельевна Королева,** Илишевскэ районой «Башкортостан» гэжэ хүдөө ажахын артелиин түрүү-лэгшэ **Габдарахман Хусаинович Сираев,** Карл Марксын нэрэмжэтэ буряад колхозой түрүүлэгшэ, Со-циалис Ажалай Герой **Жамсо Бальжинимаевич Ванкеев.** Дагес-танай «Магарамкенский» гэжэ совхозой эрхим һаалишан **Фатима Кадиева** гэгшэд хүндэтэ ехэ най-дабарида хүртөө.

Россин Федерациин ажалшад СССР-эй Верховно Сове-дэй депутадуудта канди-дадуудые дэбжүүлхын тула заралгадаһан һунгал-тын урда тээхи суглаанууд дээрээ ВЦСПС-эй секретарь **Василий Ильич Прохоровой,** ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Сергей Павлович Павловай,** Краснохолм-ско участково больницын (Ря-занска область) ахамад врач **Мария Павловна Гороховагай,** Радиопромышленностиин министр **Валерий Дмитриевич Нолмаковой,** Ой модоной, целлюлозо-саарһанай, модо болбосоруулдаг промышлен-ностиин министр **Николай Влади-мирович Тимофеевэй,** «Интауголь» (Коми АССР) комбинадай № 9 шахтын начальник **Иван Василь-евич Иевлевэй** нэрэнүүд нэрлэг-дээ.

(ТАСС).

САНТО-ДОМИНГЫН ПАТРИОДУУД ТЭМСЭЖЭ БАЙНА!

Доминикан арадтай һаналаа нэгэдэлгын недели

Американска булимтарагшадта эсэргүүсэн тэмсэжэ, сүлөөтэ, бэеэ даанги байдалаа аршалан хамгаалагша баатарлиг доминикан арадтай һаналаа нэгэдэлгын недели Советскэ Союз дотор ехэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрөө. Эдэ үдэрнүүдтэ манай орон соо олон мянган митинг, суглаанууд болоһон, тэдээндэ хабаадагшад США-гай ээрхэг муухай ябуулгые эсэслэн усад-хаха, Латинн Америкын энэ оронһоо гадаадын бүхы сэрэгүү-дые гаргуулха, өөрынгөө хуби заяае өөрөө шиидхэхэ арга доминикан арадта олгохо гэһэн эрилтэнүүдые табиба. Санто-Домингын патриодуудтай совет хүнүүдэй һанал бодолоо нэгэ-дэлгын жагсаалнууд Москвада, союзна республиканuудай түб хотонуудта, Ленинградта, Новосибирскдэ, Свердловскдо, Куй-бышевта, Харьковта һүртэй дорюунаар үнгэрөө.

(ТАСС).

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 107 (11093) | 1966 оной май 5, четверг | Сэн 2 мүнгэн

МАЙН 5— ХЭБЛЭЛЭЙ ҮДЭР

Энэ үдэртэ зорюулагдаһан материалнуудые 3-дахи хуудаһандамнай уншагты

ХАБАРАЙ ҮДЭР—ЖЭЛ ТЭЖЭЭДЭГ

Таряалан, сабшалангаа һайса уһалха, үтэгжүүлхэ. *Тарилгын бүхы хүдэлмэриие эрхим шанартайгаар ябуулха.* **Трактор, машинануудаа бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ.**

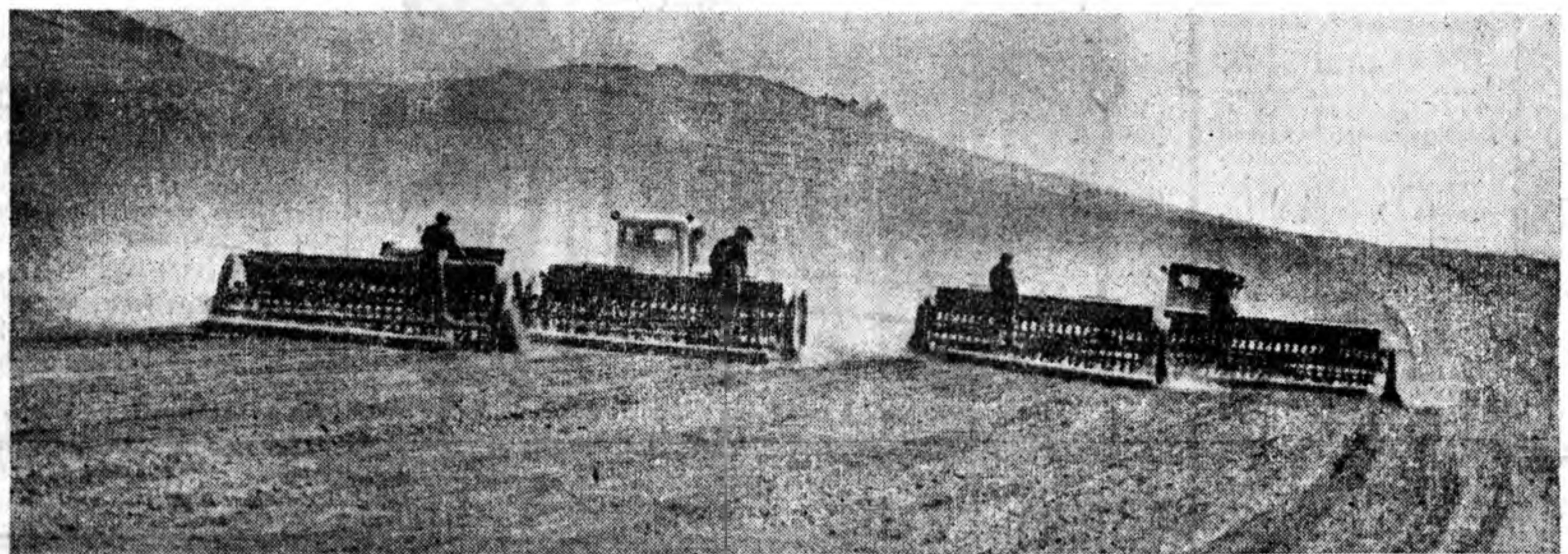

Улаан-Үдын аймагай «Дружба» колхозой таряашад энэ жэлдэ таба мянган гектар газарта тарилга хэхэ түсэбтэй. Тэрэнэй дүрбэнэй-инь нэгэ хуби паар дээрэ таригдаха юм.

Энэ ажахын механизаторнуудай хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэйгээр шэнэ хабарые угтаһыень тарилгын түрүүшын үдэрэй дүнгүүд харуулна. Үдэр бүхэндэ гурбан зуугаад гектарһаа үлүү газарта шэниисэ таригдажа, сагай ошохо бүри тарилгын эршэ улам ехэ болоно.

Һаяхан манай фотокорреспондент тус ажахын С. Медведевэй хүтэлбэрилдэг тракторна бригадын ажалтай танилсаба. Фотоаппарадай объектив энэ бригадын ажабайдалһаа хэдэн хэһэгүүдые буулгаа.

Дээдэ зураг дээрэ: тарилгын агрегадууд шэнэ эрьесэдэ орожо ябана.

Дундахи зураг дээрэ: агрегадай ахалагша тракторист Яков Чебунин, сеялкэшэд Павел Ефимов, Леонид Попов гэгшэд шэнэ эрьесэдэ орохын урда тээ оньһото техникэсэ шалгажа байнад.

Ажалай үдэрэй эсэстэ бригадир С. Медведев механизаторнуудайнгаа дунда хөөрэлдөө үнгэргэжэ байна. Энэ үдэр мүн лэ һайн дүн туйлагдаа.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

УҺАН ЕРЭЭ!

Совхознай 3 мянга гаран гектар таряалан уһалдаг. Эдэ үдэрнүүдтэ 50 гаран хүдэлмэришэд газараа ундалуулна. Түрүүшын 510 гектар таряалан, мүн эды шэнээн сабшалан, 140 га бэлшээри уһалагдаа. Үнгэрһэн намартаа 500 гектар таряанай газар уһалагдаһан юм.

Уһанай газарта овош, хартаабха, кукуруза, горох, шэниисэ сэхэ мэтэ үнэтэ ургамалнууд таригдаха.

А. ГОВОРУНОВ,
Онохойн совхозой директор.
Загарай.

ПАРТИИН ХҮСЭТЭ ЗЭБСЭГ

Ашата Ленин багшымнай байгуулһан «Правда» газетын онсо түрүүшын номерой гараһан майн табанай үдэр — совет хэблэлэй заншалта һайндэр. Совет хэблэлэймнай мүнөө жэлэй һайндэр манай арад зоной угаа ехэ политическэ болон ажалай дэбжэлтын үе сагта тудалдаба. Түрэл партиингаа түүхэтэ XXIII съездын тогтоол шиидхэбэринүүдые тон халуунаар угтан абаад, бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула бүгэдэ ажалшад туд тудтаа хэзээ хэзээнэйхиһээ үүсхэл эдэбхитэйгээр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ, түрүүшын томо томо амжалта туйлажа эхилээ. Айхабтар баяр баясхалантайгаар эдэ үдэрнүүдтэ шэнэ табан жэлэй түрүүшын Майн нэгэниие үнгэргэхэ зуураа, манай ороной бүхы арадууд Коммунис партиия, засаг түрэеэ тойрожо бата бэхи, нягта жагсаалтай байһанаа, бүхы дэлхэйн оронуудай хүдэлмэришэн ангитай, ажалшадтай революционно ёһоор һаналаа нэгэдэнхэй байһанаа оли тодоор дахин харуулаа.

Хэблэл хадаа совет хүнэй ажал хэрэгэйнь хани, эрдэм болбосоролойнь нүхэсэл болонхой. Газетэ уншадаггүй, журнал абадаггүй айл мүнөө манда олдохонь шухаг. Ганса манай республика догор энэ жэлдэ арад зоной захилаар 306.500 гаран элдэб журнал, 270 мянга шахуу хэһэг газетэ тараагдана. Нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал, Буряад оронноймнай ажалшадай уншадаг газетэ, журналнууд 27 мянган хэһэгээр олон болоо. Республикымнай гурбан газетын, хоёр журналай нэгэ дороо гарадаг тиражынь 115400 улүүтэй. Мүн промышленна предприятинуудта, колхоз, совхозуудта, эмхи зургаануудта хэдэн олон барламал газетэнүүд (многотиражканууд), тоо томшогүй олон ханын һонин гаргагдана.

Ажалшаднай олониитээрээ уншагшад байхаһаа гадна, хэблэлэй хэрэгтэ өөһэдөө эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг һайн һайхан заншалтай. Мүнөө һуурин тосхон, предприяти, ажахы бүхэндэ шахуу хэблэлэй һайн дуранай этигэмжэтэд— хото, хүдөөгэй бэшэгшэд, ханын газетын редколлегиин гэшүүд хүдэлнэ. Үнгэрһэн жэлэй турша-да «Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдэй нэгэдэмэл редакцида 16 гара мянган бэшэг ороо, диилэнхи олонхинь газетын хуудаһанда толилогдоо. Нухэд Р. Ц. Цымпилов, Ж. Б. Бадмаев, Н. С. Солбоев, Н. Т. Токтохоев Хориһоо, Г. Б. Булгутов, Б. Г. Бирбаев, Б. Г. Ширеторов Түнхэнһөө, Ц. Ц. Сагалеев, Г. А. Ильин Зэдэһээ, С. Д. Очиров Баргажанһаа, И. Л. Ткачев, Д. Т. Тогошиев Бэшүүрһээ, Д. Н. Лопилов, Л. Г. Гомбоев Мухар-Шэбэрһээ, Ф. Ц. Цыренжапов Захааминһаа, мүн бусад хэдэн олон эдэбхитэй хүдөө бэшэгшэдэй нютаг нютагһаа манай газетэдэ һонирхолтой бэшэг, корреспонденцинүүдые ходо эльгээжэ байдаг. Эдэ жэшээнүүдһээ абажа харахада, манай хэблэл олоной аша туһада зорюулагдадаг, зоной өөһэдынь халуун туһаламжтар дэмжэгдэдэг ёһотойл арадай хэблэл байна. Тиимэ ушарһаа мүнөөдэрэймнай баяр имагтал хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдтэ хамаатай бэшэ, харин бүхы арад зоной һайндэр хаям.

Түрэл хэблэлэйнгээ амжалта, хүгжэлтэдэ совет арад зон үнэн сэдьхэлһээ баясадаг, омогорходог журналистнуудай харюусалгатай аад, хүндэтэй ажал хэбэгтэнь али болохоор туһалха, хамһалсахы үнэн зүрхэнһөө хүсэдэг. Республикымнай органууд, аймагай газетэнүүд нёдондо жэлэй мартда, сентябрьда болоһон партиин ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, бодото байдалай, эрдэм ухаанай үндэһэ һуури дээрэ ниитын үйлэдбэриие эрхилхэ тухай, илангаяа экономикын асуудалые гүнзэгыгөөр шиидхэхэ туһаа ехэхэн хэшээл үүсхэл гаргана. Ажахые ашаг олзотойгоор эрхилжэ һураха, ажахын гоосоо үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, эрдэм ухаанай, түрүү дүй дуршалай туйлалтануудые бодото байдалда дэлгэрүүлхэ гэһэн тодорхой удхатай материалнууд газетэнүүдэй хуудаһанда яһала олоор хэблэгдэнэ. Мүн партийна ажабайдалай темэдэ, үзэл сурталай, соёл гэгээрэлэй асуудалаар һонирхолтой статья, корреспонденцинүүд толилогдоно. Газетын хүдэлмэридэ ниитын эдэбхитэд—хото хүдөөгэй бэшэгшэд, ажалай түрүүшүүл, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, олон янзын мэргэжэлтэд улам үргэнөөр хабаадалсадаг болоно байнхай.

Гэхын хажуугаар, республикымнай хэблэлэй хүдэлмэридэ үшөө олон дутуу дунданууд үзэгдэнэ. Предприяти, ажахы бүхэнэй доторойо арга боломжонуудые элишэлэн харуулха, зарим газарта ажалай эмхидхэлэй һулаһаа үйлэдбэриин ехэ гээлтэ хоролтонуудай ушарха ябадалые эрид шууд шүүмжэлхэ талаар газетэнүүдтэ хурса материалнууд үсөөнөөр тунхаглагдана. Хэблэгдэһэн шүүмжэлхы материалаар зохихо эмхи зургаануудай зүгһөө саг доронь бодожо хэмжээ абадаггүй ушарнууд үзэгдэнэ.

КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые гүнзэгыгөөр арад зондо ойлгуулха, шэнэ табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ ажалшадые улам эдэбхитэйгээр эмхидхэн элсүүлхэ гол ехэ зорилго газетэнүүдэй урда табигдана. Промышленна предприятиие шэнэ гуримаар хүтэлбэрилхэ, экономическа талаар урмашуулан эрхилхэ, эрдэм ухаанай үндэһөөр хүдэлмэришэдэй ажалые эмхидхэн ябуулха, хүдөө ажахын урдаа хараха баялиг - газар уһа ашагтайгаар хэрэглэжэ, таряалангай ургасые, малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ туһалха гээшэ хэблэлэй шухала зорилго болоно.

Марксизм-ленинизмын агууехэ һургаалые арад зоной дунда гүнзэгыгөөр нэбтэрүүлхэ гээшэ партиин үзэл сурталай хүдэлмэриин үндэһэ һууринь болоно гэжэ XXIII съезд онсолон тэмдэглэнэ. Тиимэһээ коммунис байгуулалтын мүнөө үеын шатада революционно теориин удха шанарые тодорхойгоор, ажабайдалтай нягта холбоотойгоор тайлбарилһан гүнзэгы удхатай, хурса найруулгатай материалнууд хэблэлэй хуудаһанда хододоо гаража байха ёһотой.

Илангаяа эдэ үдэрнүүдтэ газетэ бүхэнэй редакцида ажалшадай бэшэгүүдэй олоор орожо байһаниинь лабтай Хэблэлэйнгээ заншалта һайндэр тэмдэглэжэ байхадаа, хүндэтэ уншагшадайнгаа хото, хүдөөгэй эдэбхитэй бэшэгшэдэйнгээ амаршалга, дурадхал, һанамжануудһаа тобшолол хэжэ, редакцинуудай хүдэлмэрилэгшэд дутуу дунданууда усадхажа, амжалта туйлахань лабтай.

Владимир Ильич Ленинэй сэсэн мэргэнээр тодорхойлһоной ёһоор, хамтын агитатор, пропагандист болон эмхидхэлшэ байгааша хүндэтэ үүргэеэ манай совет хэблэл, тэрэнэй олон мянган эдэбхитэд нэрэтэй турэтэйгөөр дүүргэхэ байһандань батаар этигэнэбди.

Дашинимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ

МАРКС

Карл Марксын түрэһэн үдэртэ зорюулагдана

...лишье гүрэнэй,
...оршье үндэһэ яһатанда,
...ха захань,
...үрэлынь шэнги болошоһон,
...элхэйн пролетаринарай
...элтэһэн Улаан туг дээрэ —
Мүнхэ мандахаар
Мүнгэн утаһаар зуруулһан,
Баранда хүндэтэй
Багша Маркс, Тандаа —
Манай арад
Мрамор хүшөө бодхоогоо...

* * *

— Эсэгэ Маркста
...дэхэнэ памятник бодхоохобди!
— гээд,
Ильичэй амидыдаа
...идхэн заагааша газарта,
Галабта мүнхэ
Гранит шулуугаар табигдашоод,
Карл Маркс
Харажал маанараа байналта!

* * *

Холын түүхэтэ
Коммунизмын ниислэл
Москвагай,
Сохилһон һудалнуудые
Согсолон зангидаһан уулзадха
дээр,
Баглаа сэсэг,
Барилгын зэбсэгшье баринхай,
Урдажа барагдахагүй урасхалан,
...жуугаараа үнгэрхыень
Харажал, харажал байналта!
Танай наһанай
Тангариг шэнги болошоһон
«Капитал» — зохёолыетнай
Хаанта засагай үедэ,
Соррохо болотор
Шудалан уншажа хатуужаһан,
Бултанда ямбатай
Буурал толгойто
революционернүүд,
Улаан сэсэгүүдые
Урдатнай асаржа табинал даа.

* * *

Юртэмсэ дэлхэйн
Экин түрүүшын космонавт,
Юрий Гагарин
Юунэйшьеб тухайда бодожо,
Константин Эдуардович
Циолковскиин дурасхаалда
табигдаһан
Хүшөөгэй урда
Хүндэтэйгөөр ёһолһондол ёһолно.

* * *

Амгалан тайбан
Аба оронойнгоо сэсэгүүдые,
Даажа ядатараа
Дан ехээр тэбэриһэн,
Сэсэхэн нюдэтэй
Сэлмэгхэн шарайтай хүүгэдүүд,
Зэргэлэн ябажа
Зэлэ татан ойртонод.

* * *

Ерээдүй сагай,
Еврей, француз, немецшье,
Ород, япон,
Осетин, негршье хүнүүдэй,
Эдэхэн үхибүүдтэл
Мөнгэнйшье, золтойшье
болохоортонь,
Карл Маркс,
Хараашье, шүтөөшье, мэдэнэбди!

* * *

Карл Маркс!
Эгээл нангин хүсэлтнай.
Илангаа илаһан
Инаг социалис орондомнай,
Аглаг юртэмсын
Алишье гүрэниие урдилажа,
Габьяа солотойгоор
Газар дээрэмнай бэелүүлэгдээ...

* * *

Гоёхон бүмбэрсэгэй
Голоо тойрон эрьежэ,
Манай дэлхэйн
Мандажал байһан үедэ,
Хүнэй хэлэн
Хүндэлэл юрөөлэй үгэнүүдые
Танай нэрэдэ
Таарруулан хэлэжэ эрьелдэхэл...

* * *

Нара һарын
Нангин туяа доро оршоһон,
Бүмбэрсэг дэлхэймнай
Бүхы гүрэнүүдэй ниислэлнүүдтэ,
Олон жалнүүдэй
Ошохо бүри, удаа удаагаар, —
Табигдаха Танда,
Танил нимэнүүд памятнигууд!

* * *

Эгээл һайхан,
Эгээл нангин памятнигаа,
Эрдэмтэ Маркс
Эрэлхэг баатар тэмсэлээрээ
Ажалша үнэн
Алибаа хүнүүдэй зүрхэн соо,
Та өөрөө
Табижа шадаалта, амидыдаа!

ЭМХИТЭЙГЭЭР ЭХИЛБЭ

Дээдэ-Хэжэнгын-тала дайдада трактор, машинануудай хүнхинөөн үдэр һүнишье замханагүй. «Первомайский» совхозой механизаторнууд хабарай тарилгадаа жэгдэрэн орожо, түрүүшын халааһаа хүдэлмэреэ эмхитэйгээр эхилбэ.

Урда бэеын таряаланда совхозой хоёрдохи отделениин механизаторнууд түрүүшын буураздаа татаба. Тарилгада хамаатай бүхы машинанууд зэһэгдэнхэй. долоон тракторaар газар хахалжа эхилэнхэй.

Хабарай хүйтэн үдэрнүүдэй хэды хойшо татабашье, механизаторнууд гар хооһон һуугаа гүй, оньһо техникээ дахин дахин шалгажа, тарилгын эхилхэдэ заахашье һаадгүйгөөр ажаллана.

Механизаторнуудайшье урма зоригынь бадаранги. Ажалай түрүүшын хоёр үдэр соо энэ бригадын механизаторнууд бултадаа халаануудайнгаа нормо үлүүлэн дүүргэжэ, газараа түсэблэгдэһэн болзорһоо урид хахалжа захалаа.

М. БАТОИН.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй манлайда

„Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө"
Уласхоорондын Ленинскэ шан олгохо комитедэй түрүүлэгшэ
Д. СКОБЕЛЬЦЫНТЭЙ хөөрэлдөөн

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй бүхэдэлхэйн хүдэлөөнэй үшөө табан элитэ ехэ ажал ябуулагшадта «Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреадуудай алтан медальнууд олгогдобо.

Уласхоорондын Ленинскэ шангуудые олгохо комитедэй түрүүлэгшэ академик Д. Скобельцын энээнтэй дашарамдуулан ингэжэ мэдээсээ:

Уласхоорондын политикада хоёр ондо ондоо—эб найрамдалда дуратай болон ээрхэг түримхэй шэглэлнүүдэй хоорондоо шанга тэмсэл хэжэ байһан үедэ, эрэлхэг зоригто вьетнам арадта эсэргүүгээр американ империализмын зэрлиг муухай, ээрхэг түримхэй ябуулгаяа үргэлжэлүүлжэ, бүхы дээрээ империализмын политикада уршагта муухай аша гаргаха һанаашалгануудай улам ехэдэжэ байһан оршон байдалда бүгэдэ ниитын эб найрамдал аршалан хамгаалха, бэхижүүлхэ, ээрхэг түримхэйшүүлдэ эрид шанга харюу сохилто үгэхэ зорилго арадуудта түрүүшын ээлжээнэй шухала зорилто болоод байна. Элдэб үзэл бодол баримталдаг, элдэб үндэһэ яһанай, ондо ондоо шажан мүргэлтэй хүнүүд эб найрамдалай тала баригшадай бүхэдэлхэйн хүдэлөөнэй зэргэдэ нэмэн орожол байһаар. Зүгөөр уласхоорондын харилсаандахи шахардуу шанга байдалые һуларуулха, ниитын ондо ондоо байгуулалтатай түрэнүүдэй энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёһонуудые бэхижүүлгэдэ туһалха, газаа талаһаа хамааралсалтагүйгөөр ажабайдалаа зохёон байгуулха, ерээдүйгөө өөһэдөө тодорхойлхо арга боломжо бүхы арадуудта олгохо ябадал хангаха, ядерна дайнай һүртэ аюулһаа хүн түрэлтэниие хамгаалха гэһэн нэгэн али эрмэлзэлгэ тэдэниие бултыень нэгэдүүлнэ.

Элдэб түбиин олон ороной национальна хүдэлөөнүүд эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөндэ хабаадуулан оруулалсагданхай. Энээнтэй дашарамдуулан, социалис оронуудай эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнэй үшөө нэгэ элитэ ехэ ажал ябуулагша, монгол арадай түлөөлэгшэ, Монгол Арадай Республикын олониитын, гүрэнэй ажал ябуулагша Жамсарангийн Самбу Уласхоорондын Ленинскэ шанда хүртөө гэжэ тэмдэглэхые хүсэнэб.

Ж. Самбу батраагһаа гүрэнэй ажал ябуулагша хүрэтэр угаа ехэ ажабайдалай замые гараһан байна. Өөрынгөө Эхэ орониие һэргээлгэтэй, тэрэниие бэеэ даанхай бүрин эрхэтэ гүрэн болгон батадхалгатай бүхы ами наһаниинь таһаршагүй холбоотой. Монголдо 1921 ондо арадай революциин болоно байха үедэ, харин булимтарагшадые намнахын түлөө ажалша зоной революционно тэмсэлдэ тэрэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа, өөрынгөө орониие революционно ёһоор шэнэдхэн хубилгалсаа.

1937 онһоо 1954 он хүрэтэр дипломатическа харюусалгатай хүдэлмэридэ байхадаа, социалис оронуудай хоорондохи хани барисаа, харилсаа холбоо хүгжөөлгэдэ Ж. Самбу туһа нэмэри оруулалсаһан байна.

1954 онһоо Ж. Самбу МНР-эй Арадай Ехэ Хуралай Президиумэй Түрүүлэгшын тушаалые даана. Энэ зэдэ тушаалые даажа байхадаа, амгалан ёһоной гадаадын политика оронойнгоо бэелүүлхэ талаар тэрэ ехэ хүдэлмэри хэдэг.

Ж. Самбу Эхэ оронойнгоо амгалан ёһоной гадаадын политическэ хараа шугамые бэелүүлэн, эб найрамдал хамгаалха талаар эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллана. Бүхы ажал ябуулгаяа эхилхэдээ тэрэ эб найрамдал, арадуудай аюулгүй байдал тухай үнэн зүрхэнһөө оролдолго гаргадаг юм.

Эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөн жэлһээ жэлдэ урган хүгжэжэ, тэрээндэ шэнэ шэнэ хүсэнүүд нэмэн орожол байдаг. Жэшээлхэдэ, 1955 оной эб найрамдалай бүхэдэлхэйн ассамблейдэ 68 орон түлөөлэгдэһэн байгаа һаа, эб найрамдалай, национальна бэеэ даанхай байдалай, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хураахын түлөө тэмсэлшэдэй бүхэдэлхэйн конгрессэй нёдондо жэлдэ Хельсинкдэ болохолонь хабаадагшадайнь тоо 98 хүрэтэр олон болоһон байха юм. Шэнэ делегацинүүдэй олонхинь Африкын сүлөөрһэн оронуудһаа ерэһэн байгаа.

(Түгэсхэлынь 4 дэхи нюурта).

Москвада 1966 оной Майн 1-ые һайндэрлэлгэ. Москвагай гарнизоной сэрэгүүдэй Улаан талмай дээрэ үнгэргэһэн парад. Зураг дээрэ: парадта хабаадаһан зенитнэ ракетэнүүд. Эдэ ракетэнүүд мүнөө үе сагай али бүхы түхэлэй ниидэдэг аппарадуудые хэршье түргэнөөр, хэршье дээрэ ниидэжэ ябаа һаань мэргэнээр тудажа шадаха байна.

Улаан талмай дээрэ үнгэргэһэн парад. Зураг дээрэ: противоракетэнүүд тусхай контейнернүүдтэ хэгдээд ябана. Тон холо ябаһан ракетэнүүдые элирүүлэн мэдэдэг радиолокационно станцинуудай дохёогоор эдэ противоракетэнүүд дайсанай баллистическэ ракетые хамгаалжа байһан газарһаа тон холо никдэжэ ябахада ядерна һомыень усадхажа шадаха байна.

ТАСС-ай фотохронико.

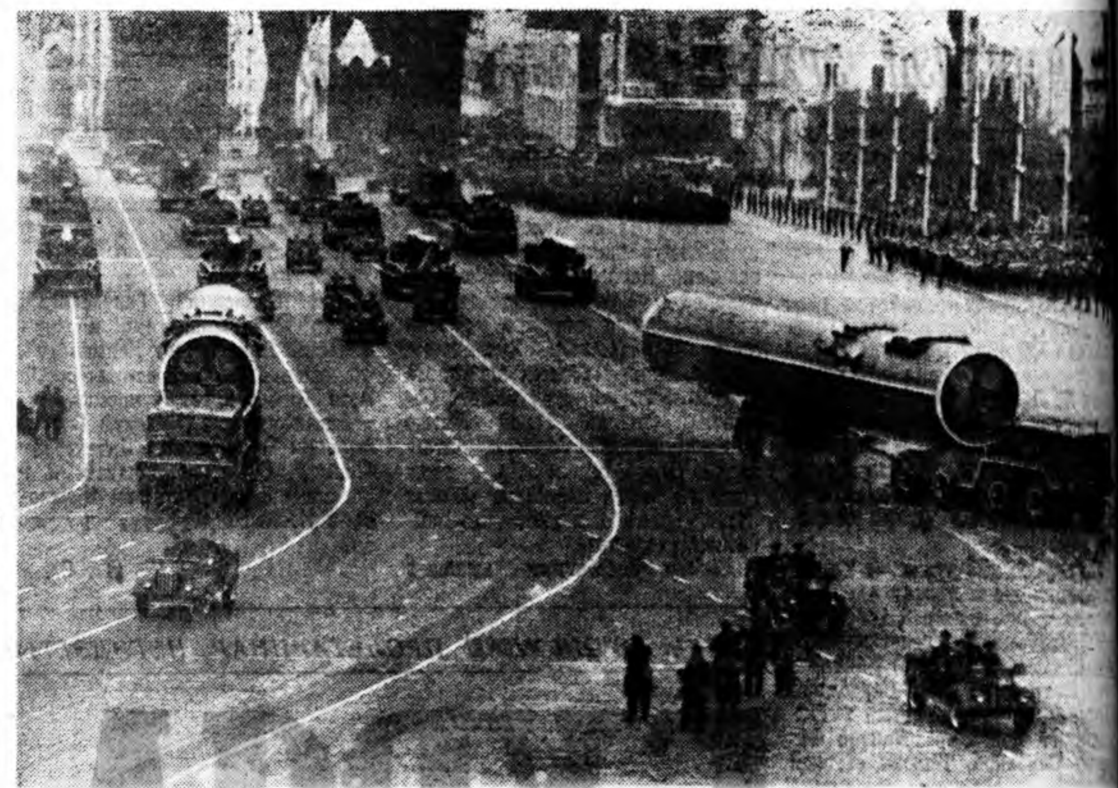

ТАРЯАЛАНГАЙ, ТЕХНИКЫН ЭЗЭН

ОРООҺО ТАРЯАНАЙ, хүдөө ажахын бүхы ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэ гээшэ шэнэ табан жэлдэ таряашад, механизаторнуудай шиидхэхэ эгээл шухала зорилго гэжэ КПСС-эй XXIII с'езд зааһан байна. Хайшан гээд, ямар аргаар энэ харюусалгатай зорилгые хүсэндэнь хүргэхэб гэжэ колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд бодомжолно, табан жэлэй түрүүшын жэлдэ баян ургаса абаха бодото хэмжээнүүдые бэелүүлнэ.

Энэ талаар Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхоздо бэелүүлэгдэжэ байһан хэмжээнүүд һонирхолтой. Тус колхоз ороохо таряа ургуулдагаараа тансахан аймаг дотороо бэшэ. харин республика дотороо түрүү ажахынуудай нэгэниинь гэжэ тоотой. Эндэ жэлһээ жэлдэ тоггууритай бараг һайн ургаса абтадаг. Жэл бүри гүрэндэ ороохо таряа, хартаабха худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэдэг заншалтай.

Колхозой туйлаһан эдэ амжалтанууд нэн түрүүн механизаторнуудай аша габьяа гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Энэ колхоздо бүри машинно-тракторна станциин байха үедэ байһан тракторна бригаданууд мүнөө хүрэтэр үлэһэн. Тэдэнэр урдань даажа байһан таряалангаа мүнөөшье элдүүрилнэ. Зүгөөр механизаторнуудай эдэбхи үүсхэл урган бадараа. Хэрбээ МТС-эй байхада тэдэнэр шадаал һаа ехэ хүдэлмэри хэхэ гэжэ оролдоод, ямар ургаса абтаха байһандань ехэ харюусалгатай байгаагүй. Хожомынь тэдэнэр газарайнгаа, техникынгээ ёһоор лэ эзэн боложо, таряалангайнгаа үрэжэл дээшэлүүлхэ гэжэ оролдодог, тэндээ органическа болон минеральна үтэгжүүлгэ, аммиагай уһа ехээр хэрэглэдэг болоо һэн.

Тиигэбэшье ажалдань дутагдалнууд үшөөл үзэгдэдэг байһан. Механизаторнуудай ажалай түлөөһэн абтаһан ургасынь зэргээр үгтэдэггүй, ехэшье, багашье ургаса абаһан бригаданууд адлирхуу түлбэридэ хүртэгшэ һэн. Техникэдээ гамтайгаар хандажа, түлишэ, тоһо алмадаг механизаторнууд хүсэд урмашуулагдадаггүй байгаа. Тракторна бригада амяараа үлэбэшье, механизаторнуудай, тракторна бригадын бригадирай өөһэдөө мэдээд шиидхэхэ юумэн зэлтэй һэн. Тракторна бригадын бригадир хадаа колхозой отделении эрхилэгшын орлогшо гэжэ тоотой, гансахан таряалангаа мэдээд байхагүй, бахал мал ажалда хамаархагша бэлэй. Энэ ушарта отделении эрхилэгшэ амарыень хараад лэ, тракторнуудые жэжэ божо хүдэлмэридэ ябуулдаг болоо. Арбаад мэшээг ороохо таряанай зүйл фермэдэ абаашахадаа трактор хэрэглэжэ, үбһэ хулһаяа бүхыдэнь тооной трактораар шэрэжэ захалаа. Тиихэдээ тракторна хүдэлмэри һайса бүридхэгдэдэггүй, тэрэнэй хойноһоо хэншье хиналта табихаяа болиһон. Иимэл хадаа тракторна хүдэлмэридэ айхабтар ехэ гаргаша хэгдэдэг, тэрэнэй өөрынь үнэ сэн дээшэлдэг һэн. Тоо бүридхэлэй һула дээрэһээ зарим механизаторнууд өөһэдөө мэдээд лэ, хүсэтэ тракторнуудые хубиингаа хэрэгтэ ямаршье түлөөһэгүйгөөр ашагладаг байһан.

КПСС-эй ЦК-гай 1965 оной мартын Пленумһээ хойшо колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд эдэ дутагдалнуудые усадхаха тушаа бодомжолжо захалһан. Тиигээд энэ жэлэй эхеэр республика дотор ажахын тоосоондо ороһон тусхай тракторна бригадануудые эмхидхэхэ, мүн энээн тушаа КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой гарахада энэ асуудалынь эсэслэн шиидхэгдэбэ.

КОЛХОЗ ДОТОР 5 тракторна бригада, 1 лугомелиоративна отряд эмхидхэгдэжэ, ажахын тоосоондо оруулагдаа. Тэдэнэртэ сабшалан, таряалан удаан болзороор даалгагдажа, баян ургаса абахадань хэрэгтэй техникэ үгтэһэн байна. Тракторна бригадын бригадирай эрхэ, харюусалгань хараата ехэ болоо. Тэдэнэртэ үйлэдбэриин түсэб, даабари хүргэгдөөд, гаргашын лимит тодорхойлогдоһон.

Тракторна бригадын гол зорилгонь: баян ургаса абаха, продукциинь өөрынь үнэ сэн хямдаруулха. Энэ талаар хэрэгтэй юумые бүхыдэнь өөһэдөө

> ■ *Түнхэнэй аймагай „Сибиряк“ колхоздо 5 тракторна бригада, I лугомелиоративна отряд эмхидхэгдэнхэй.* ■ **Эдэнь ажахынь үйлэдбэриин тусхай единицэ гэжэ тоологдоод, сэхэ колхозой правлениин мэдэлдэ абтанхай. ■ Тракторна бригаданууд бүхыдөө ажахын тоосоондо оруулагдажа, механизаторнуудай ажалай түлөөһэн абаһан ургасын зэргээр түлэгдэнэ.**

мэдээд лэ, колхозой правлениин зүбшөөлөөр бэелүүлхэ эрхэтэй. Абаһан ургасаяа шэгнэжэ, отделениин складта, таряанай тоог дээрэ оруулбал, механизаторнуудай харюусалга дүүрэнэ. Тэрэ таряа сэбэрлэхэ, хатааха, гүрэндэ тушааха гэхэ мэтэ хүдэлмэри отделении эрхилэгшын ударидалта доро ябуулагдаха байна.

Жэшээнь, Иннокентий Григорьевич Томиловай хүтэлбэрилдэг бригада арбаад тракторта. 1000 гектар тарилга хэхэ даабаритай. Бригада доторнь кукуруза, хартаабха ургуулха звенонууд ажалладаг.

Бригада бүхэндэ бригадирһаа гадна агроном—тоо бүридхэгшэ, тракторнуудта заправка хэхэ хүнүүд мүн уһа зөөхэ уялгатай. Бригадирнуудта, агроном—тоо бүридхэгшэдтэ һарадаа 130—130 түхэриг салин үгэхөөр хараалагданхай. Зүгөөр ургасын бүридхэгдэтэр энэ салингайнь 80 процент үгтэжэ байха. Хэрбээ ургаса абаха түсэбөө дүүргээ һаань, үлөөшэ 20 процент салингынь үгтэхэ юм. Хэрбээ дүүргээгүй һаа, тэрээндэ хүртэхэгүй. Иигэжэ табихада тракторна бригадын бригадирнууд, агроном-тоо бүридхэгшэд баян ургаса абахын түлөө үнэн сэдьхэлһээ оролдохо байһаниинь элитэ.

Тэрэшэлэн бүхы механизаторнуудай ажалай түлөөһэн абтаһан продукциин зэргээр үгтэдэг болонхой. Тэрэнһээ гадна, заһабари хэхэ мүнгэеэ, түлишөө алмаһан механизаторнууд урмашуулагдана. Түлишэ алмаһан мүнгэнэй 50 процент, заһабаригын хэрэгсэлнүүдые алмаһанай 25 процентнь механизаторнуудта үгтэхөөр хараалагдаба.

Эдэ бүгэдэһөө гадна, механизаторнуудта ороохо таряагаар нэмэлтэ түлөөһэ үгэхэ гурим тогтоогдоо. Хэрбээ тракторна бригада гектар бүриһөө шэниисэ абаха түсэбөө 1 центнерээр үлүүлбэл, 84 центнер таряа, 2 центнерээр үлүүлбэл, 227 центнер ороохо нэмэлтэ түлбэридэ абаха гуримтай.

Ушар иимэһээ тракторна бригадануудта ургаса абаха түсэбыень ехэ бодомжотойгоор, дан үлүү ехэдүүлэнгүй, мүн багадуулангүй хүргэхэ гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд оролдоһон. Гектар бүриһөө энэ жэлдэ абаха түсэбыень тодорхойлходоо, тус бригаданууд 1963, 1964, 1965 онуудта дунда зэргээр хэды ургаса абааб гэжэ харалсана. Тэрэнһээ гадна түсэбтэнь хэды паар, намарай паар болоод хэды шэнээн минеральна үтэгжүүлгэ, аммиагай уһан үгтэхэб гэжэ харалсаһан байна. Жэшээнь, Түнхэнэй отделениин тракторна бригада һүүлэй 3 жэлэй туршада дунда зэргээр 8,5 центнер ороохо таряа абаа. Тиин энэ жэлдэ 11,5 центнертэ хүргэхөөр тогтоогдобо. Павел Деминой хүтэлбэрилдэг Ахалигай отделениин тракторна бригадада гектар бүриһөө 12.5 центнер ороохо, тэрэ тоодо 13.5 центнер шэниисэ абаха даабари хүргэгдөө. Энэ бригада 2300 гектар хахалагдадаг газартай, тэрэнэйнь 400 га паар, 800 га намарай паар болгожо бэлдэгдэнхэй. Эндэ ороохо таряанһаа гадна хартаабха, кукуруза таригдаха юм. Бүхыдөө энэ жэлдэ 1700 гектарта тарилга хэгдэхэ юм.

КПСС-эй XXIII с'ездын урда тээхи социалис мүрысөөндэ оролсожо, колхозой механизаторнууд, трактор, машинануудаа заһабарилжа сүм дүүргэнхэй. Мүнөө бүхы 55 тракторынь полевой стануудта гаргагданхай. Эдэ үдэрнүүдтэ паар, намарай паар борнойлогдожо дүүрэнхэй. Газараа хахалжа эхилхэдээ аммиагай уһа хүрьһэндэ шэнгээжэ захалха. Колхозой мэргэжэлтэдэй шэнжэлһэнэй ёһоор, аммиагай уһа плуг доро оруулхада, культиватораар тарааһанһаа аша үрэ ехэтэй гэжэ тодоруулагдаа. Бүхы тракторнууд хоёр халаанда хүдэлгэгдэхөөр табигданхай.

Тракторна бригада бүхэн машина хадагалха сарайтай, түлишэ хадагалха байратай юм. Мүн жэжэ божо юумэ заһабарилха кузница бии. Механизаторнуудай байха зохид полевой станууд түхеэрэгдэнхэй.

ПОЛЕВОЙ ХҮДЭЛМЭРИҺӨӨ гадна мал ажалда трактор, машинануудые хэрэглэхын тула отделении эрхилэгшэд колхозой правленидэ захил хэхэ гуримтай. Хэрбээ тэрэ захилынь арга бэшэ трактораар бүтээгдэхэ байбалнь, колхозой правлени тракторна бригадада даабари хүргэнэ. Иимэ гуримай зохёогдоходо трактор, машинанууд хэрэгтэ хэрэггүй ажалда хэрэглэгдэжэ, үлүү ехэ гаргаша хэгдэхээ болихо бшуу.

Колхозой луго-мелиоративна отрядай хүсөөр ехэ ажал хэгдэжэ байна. Николай Поповой хүтэлбэрилдэг энэ отрядта 8 трактор, уһа бүлэхэ 4 станци даалгагданхай. Эдэ станцинууд бүри март һараһаа хойшо үдэр һүнигүй хүдэлгэгдэнэ. Бүхыдөө 400 гектар газар энэ хабартаа станцинуудай хүсөөр ундалуулагдаха байна. Үнгэрһэн жэлдэ Ахалиг горхые хаажа, тэрэнэй уһаар 270 гектар шииггүүлхэ арга олгогдоо. Энэ отрядай хүсөөр 6 мянга таран тонно шэбхэ зөөгдөөд, 300 гектарай болдог дэгнүүл отологдожо байнхай. Мүн тэдэнэр энэ жэлдэ 2 мянган тонно торф малтажа абаад, тэрэнээ хатаажа, малай доро дэбдиһэн хойноо ерэхэ жэлдэ үтэгжүүлгэ болгон хэрэглэхэ юм. Артелиин луговодууд Александр Демин, Иван Нефедов, Евгений Лихачев болон бусад сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын түлөө оролдосотойгоор ажаллажа байна.

КПСС-эй XXIII с'ездын шиндхэбэринүүдээр урмашан зоригжоһон «Сибиряк» колхозой механизаторнууд энэ жэлдэ ороохо таряа, хартаабха, кукуруза болон бусад ургамалнуудай баян ургаса абажа, табан жэлэй түрүүшын жэлые ажалай амжалтаар үдэшэхэнь дамжаггүй.

Б. ГЫЛЫКОВ,
манай тусхай корр.

834-дэхи мостопоезд Улаан-Үдын барилгын организацинууд сооһоо эгээл эрхимүүдэйнь нэгэн юм. Тус организациин барилгашадай хүсөөр городоймнай үйлсэнүүдтэ олон гэрнүүд бодхоогдонхой. Зураг дээрэ: Майн һайндэрые ажалай амжалтаар угтаһан крановщик Василий Тарара. Ф. СОРОКИНОЙ фото

Хурбын совхозой парторганизацида

КОММУНИСТ ТҮРҮҮЛНЭ

Шагдар Гынденович Будаев урдань фермэ, гүүртые даажа ябаһан коммунист. Бригадираарше хүдэлөө. Урзанда хонишон боложо хүдэлхэмни гэжэ совхозойнгоо хүтэлбэридэ, парткомдо дуралхаа һэн. Мүнөө хоёрдохи үбэлжэлгэеэ үнгэргэбэ. Эхэ хонидые харууһалдаг юм.

Һара, жэлэй үнгэрхэ тума нүхэр Будаев улам дуршэжэ, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлжэ, түрүү хонишодой зэргэдэ гараа. Нёдондо хүдэлмэриинь дүн дунда зэргэшэг байһан һаа, энэ ж... түл абалгаар бүри һайн амж... та түйлажа байна. Будаевт... хоюулаа 455 эхэ хонидые хару... һалдаг юм. Һүүлшын мэдээгэ... түрүү хонишон 412 хурьга аб... жа, нэгэшье толгой гарзалуул... гүй түлжүүлнэ. Энэнь 100 эх... хониһоо 90 хурьга абаад бай... на. Энэ халаа коммунистын н... шээтэ ажалай үрэ дүн мүн шүү...

ШИИДХЭХЫ ҺАЛБАРИ ДЭЭРЭ

Совхозой отделениинүүдэй партийна эхин организацинууд коммунистнүүдые мал ажал дээрэ олоор хүдэлгэхэ, коммунистын нүлөөе үшөө ехэ болгохо гэжэ оролдолго гаргадаг байна. Мүнөө үедэ хонишод, һаалишад, үхэршэд болон тугалшадаар хамтадаа 35 хүн хүдэлнэ.

Тэдэнэрнай дааһан хүдэлмэреэ һайнаар лэ дүүргэхэ, эрхим үрэ дүн түйлаха гэжэ оролдодог. Жэшээнь, Могойн һаалиин гүүртын һаалишан, залуу коммунист Нурия Ахмедзянова һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ нагадахи һуури эзэлжэ ябадаг. Һаалишад Дыжит Балмаева, Надежда Митыпова гэгшэдшье дутанагүй.

Хонишон Харлам Абросимович Абрамов нёдондо 100 хонин бүриһөө 93 хурьга түлжүүлһэн. һайн эжаллаһанайнгаа түлөө 1... хурьга нэмэлтэ түлбэри бол... абаһан юм. Мүнөө жэлдэ «100 һаа 100» гэһэн зорилготойгоо тэмсэжэ ябадаг. Хонишод Шагдар Пурбуев, Банзаргаша Жа... балов болон бусад түрүү зэргэдэ ябадаг коммунистнуудай нэр... алдарые олоор дурдажа бол... моор.

Ж. ЖАПОВ

ҺУНГАГШАДАЙ СПИСОК

Манай консультаци

Һунгагшадай списогүүд тон шухала документ болоно. Тэрээнэй үндэһөөр һунгагша бүхэн һунгалтада хабаадана. Энэ списогүүдэй ямараар табигдаһанһаа, һунгаха эрхэтэй бүхы хүнүүдэй ямараар бүридхэлдэ абтаһанһаа һунгалтымнай демократическа шанар шэнжэ нилээд дулдыдаха юм шуу. Юуб гэхэдэ, имагтал һунгуулиин бюллетень абаһан хүн дуугаа үгэлгэдэ хабаадалсадаг, һунгагшадай списогтэ ороһоной үндэһөөр лэ бюллетень үгтэдэг ха юм.

Ганса энээн дээрэһээшье хаража үзэхэдэ, һунгагшадай список табилга угаа ехэ удха шанартай, харюусалгатай хүдэлмэри болоно. Тиимэһээ тус хүдэлмэриие ехэ болгоомжотой наринаар дүүргэхэ хэрэгтэй.

«СССР-эй Верховно Соведые һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримүүдэй» 12-дохи статьягай ёһоор, список табилгын үедэ нютагай Соведэй харьяата газар дээрэ ажаһууһан, һунгаха эрхэтэй бүхы эрхэтэд, эгээ һунгалтын үдэрэй болохо үдэр 18 наһаяа гүйсөөшэд, ухаа муутай гэжэ хууляар тодорхойлһон хүнүүдһээ бэшэрээ бултааран лэ һунгагшадай списогтэ оруулагдана.

Тус списогтэ нэрэеэ бэшүүлхын тула һунгагшадай зүгһөө өөрэйнь ехэ оролдолго хэрэгтэй бэшэ юм. Һунгагшад ажаһууһан лэ газар бүхэндөө списогтэ заагагүй оруулагдадаг. Тиихэдэ хэды саг соо энэ нютагта ажаһууха саг болзорынь анхаралда огто абтанагүй.

Һунгалта тухай Дүримүүдэй ёһоор һунгагша бүхэн списогтэ гансахан лэ дахин оруулагдана. Энээгээр һунгалтын үедэ һунгагшадай тэгшэ эрхэтэй байха ябадал хангагдана.

Һунгалтын үдэр 18 наһаяа гүйсөөшэд (1948 ондо түрөөшэд) списогтэ бэшүүлхэдээ, тэдэнэй түрэһэн он, һара болон үдэрынь тодорхойгоор заагдана. Хэрбээ һунгалтын үдэр 18 наһаяа гүйсэхэ хүнэй түрэһэн һара, үдэр тухайнь ажалшадай депутадуудай тус Соведтэ саарһа документнүүдэй үгы һаань, тус һунгагша байгша оной январиин 1-дэ түрэһэн дээрэ тоологдоно. 18 наһанһаа дээшээ наһатайшуулай гансахан лэ түрэһэн он жэлынь список дотор заагдана.

СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгагшадай списогүүдые бүхы СССР орон дотор адли нэгэн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй баталһан маяг түхэлэй ёһоор ажалшадай депутадуудай городской, городуудта районно, сельскэ, сомонно болон поселково Соведүүдэй гүйсэдкомууд һунгуулиин участок бүхэндэ туд тудтань табижа үгэнэ.

Һунгагшадай список дотор дугаарлаһан номероор, алфавидаар һунгагшын фамили, нэрэ болон обог бэшэгдэжэ, наһа болон ажаһууһан газарынь тэмдэглэгдэнэ. Тиигээд эгээл һүүлдэнь ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ болон бэшээшэ гараа табиһан байдаг.

Һунгагшадай списогэй эхин хубидань (титульна хуудаһан дээрэнь) список табиһан газарай — тосхон, улус болон городой нэрэ болон тус тус нютаг һууринай ородог район, аймаг болон республика заагдана.

РСФСР-һээ Союзай Соведтэ болон Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха, Буряадай АССР-һээ Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха һунгуулиин участогуудай номернууд амяар амяараа бэшэгдэнэ. Тодорхойлон хэлэбэл, Союзна республикаһаа Союзай Соведтэ һунгаха һунгуулиин округ, союзна республикаһаа Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха округ, мүн Буряадай АССР-һээ Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха һунгуулиин округууд туд тудтаа өөрын номертой байха юм.

Һунгагшадай списогэй гаршаг сооһь һунгуулиин округуудай номер болон нэрэнүүд мүн лэ бэшэгдэнэ.

Һунгагша бүхэнэй фамилиин хойно 7-дохи, 8-дахи болон 9-дэхи хүсэнэгүүд дотор бюллетень үгэһэн гухай тэмдэгүүд; «Дуутаа үгэхэ эрхэ тухай үнэмшэлгэ» үгэһэн гү, али тэрэниие тушаан абаһан тухай тэмдэглэл 10-дахи хүсэнэг дотор хэгдэнэ.

Һунгалтын үдэр бюллетеньнүүдые һунгагшада үгэһэн тухай «да» гэһэн тэмдэглэл 7-дохи хүсэнэг дотор бэшэгдэнэ. Мүн баллотировкодо дахинаа ороһон гү, али һунгалтын хоёрдохёо үнгэргэгдэһэн тухай тэмдэглэлнүүд 8-дахи болон 9-дэхи хүсэнэгүүд соо хэгдэнэ.

Һунгалтын эхилхэһээ 30 хоног урид — 1966 оной майн 12-то ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд һунгагшадай списогуудые үлгэнэ, Соведэй, һунгуулиин участогай гэр байра дотор дурсагдаһан списогүүдтэй һунгагшадай танилсаха арга олгоно.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтэ тухай Дүримүүд дотор заагдаһанай ёһоор һунгагшадай списогүүд бүхы орон дотороо нэгэн үдэр соо хаа-хаанагүй ниитэлэгдэхэ ушартай юм.

Һунгагшадай списогүүдые олон ондоо газарнуудта ондо ондоо саг болзор соо табяа гээшэ һаа, зарим һунгагшад списогүүдтэ дабхар орожо болоно. Мүн энээнэй шалтагаанаар зарим һунгагшад списогтэ ороймдоошье оруулагдангүй орхигдожо магад.

Списогүүдэй тунхаглагдамсаар фамили, нэрэ болон обогойнгоо оруулагдаһаниие хэр зүбөөр бэшэгдэһые һунгагша бүхэнэй шалгаха онсо ... хала. Тосхонһоо, городһоо гү, поселогһоо хүнэй үни удаанаар ... ража ошоо һаань, «выбыл» гэ... тэмдэг хэгдэжэ, һунгагшада Со... скэ Союзай бүхы газар нютагу... нэгэн адли түхэлтэй, СССР-эй Ве... ховно Соведэй Президиумэй то... хойлһон нэгэн адли маягтай «Д... гаа үгэхэ эрхэ тухай үнэмшэ... һунгагшада барюулагдана. Тус ... шэлгэ дотор һунгагшын фамили, н... рэ болон обог, түрэһэнэйнь саг, ... ажаһууһан газар тухайнь тэмдэг... дахэһээ гадна, мүн списогтэ ор... уедөө һунгагшын байһан газарай ... рес, һүүлээрнь тэрээнэй хаа... ябаһан тухай бэшэгдэнэ.

Имагтал һунгагшадай списо... оруулагдаһанай ёһоор лэ «Дуу... үгэхэ эрхэ тухай үнэмшэлгэ» һ... гагшада үгтэнэ.

Список доторой али бүхы ж... хэншье хазагайралтануудые з... галта тухай дүримүүд дотор заа... һанай ёһоор заһахын тула з... хэмжээ абаха шухала.

СССР-эй Верховно Соведэй ... жэлэй һунгалтануудай онсо и... юуб гэхэдэ, энэ зунай сагта, м... дай холынгоо бэлшээридэ, геолог... дай ой тайгада, олохон хүнү... амаралтада гараһан, курорт, ... мэтын газарта ошоһон үедэ ун... гэгдэхэ байна. Энээниие заат... хараадаа абаха бологдоно. Энэ... аша туһаар совет хүн бүхэн СССР-эй Верховно Соведые һунгаха ... галтада хабаадаха хүндэтэ эрх... бата найдамтайгаар бэелүүлхэ ... лоно.

П. ЩЕРБАКОВ,
БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй эмхидхэлэй таһагай инструктор.

ЗАХЯАНУУД БЭЕЛҮҮЛЭГДЭНЭ

Һаяшаг Үлзытэ тосхоной клуб соо хүн зон урда урдынхиһаа олон сугларба. Эндэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Дэжит Дашиевна Дашиева өөрынгөө ажал ябуулга тухай һунгагшадайнгаа урда тоосоо.

Һунгагшадай хүсэһэн захяа дурадхалнуудые бэелүүлхэ талаар нилээд ажал хэгдэһэн байна. Могсохондо, Иннокентьевка тосхондо һургуулиин шэнэ барилганууд эхилэнхэй. Үлзытэ нютагта һургуулиин шэнэ байшан нёдондо жэл баригдажа ашаглалгада үгтэһэн юм. Нютагай арад зоной ехээр хүсэһэн ёһоор. Худан гол дээгүүр хүүргэ табиха ажал эхилэгдээ.

— Хүдөө нютагай хүн зоной ажабайдалай, соёл культурын хэмжээн үдэр, һара ерэхэ бүри дээшэлжэ, тэдэнэй эрилтэ хэрэглэмжэ улам үргэдэнэ. Нютагай Соведүүд, тэдэнэй депутадууд ажалшадай ажаһуудалай хангамжада саг үргэлжэ анхаралтайгаар хандадаг болоо. Би баһал өөрынгөө талаһаа оролдохо байнаб, — гэжэ депутат Дашиева мэдүүлбэ.

Һунгагшад Лодоев, Даржаев, Жамсаранов болон бусад үгэ хэлэхэдээ, нютагайнгаа ажалшадай захяа дурадхалнуудые бэелүүлхэ, зоной ажаһуудал һайжаруулха, соёл культурые дээшэлүүлхэ талаар депутат Дэжит Дашиевна Дашиевагай гаргаһан оролдолго, һанаашалга тухай. мүн хэгдэһэн бүтээгдэһэн юумэнүүдые тэмдэглэбэд.

Тиихэтэеэ хамта, хүдөөгэй магазинуудта ажалшадай үргэн хэрэгсэлэй эд бараан дутамаг, илангаяа ноохон, трикотаж хубсаһан хомор. Сельпогой магазинууд худалдаа наймаагаа мүртэй һайнаар эмхидхэжэ биранагүй. Аяга, табаг, үбэл, зунай гутал, ядахадаа сонхын шэл, избёосхо тэхэ мэтын юумэ үгы. Магазинуудай дэргэдэ зунай халуун дулаан үедэ түргөөр гутадаг эдөө хоолой зүйл хадагалха подвал, погреб, холодильник гэхэ мэтые түхеэрнэгүй гэжэ гомдол гаргаһан байна.

Мүн Үлзытэ, Иннокентьевка тосхонуудтахи эмнэлгын пунктнуудай байра хуушараа. Могсохон Үлзытэ хоёрой хоорондохи харгы муу. Эдэниие заһабарилуулха тушаа анхархыень һунгагшад депутадтаа хүсэбэ.

Һунгагшадай эдэ хүсэлые бэелүүлхын түлөө оролдохоб гэжэ депутат Дашиева хэлэһэн байна.

Х. ЖАМСАРАНОВ.
Хориин аймаг.

МАЙН 5 ҮНЭН ҮГЫН ЗЭБЭ ХУРСА

КОММУНИСТ · ПРАВДА · ИЗВЕСТИЯ · ПРАВДА БУРЯТИИ · ҮНЭН

Совет хэблэлэй үдэр

ХОТО, ХҮДӨӨҺӨӨ ХОДО БЭШЭЕЛ

Мүнөө жэлдэ совет хэблэлэй һайндэр ажалай болон политическэ үзэгдөөгүй ехэ дэбжэлтын оршон байдалда тэмдэглэгдэхэнь. Һаяхан үнгэрһэн КПСС-эй XXIII съезд шэнэ табан жэлдэ совет арадай хэхэ, түйлаха ажал тодорхойлжо үгэбэ. СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын хүндэлэлдэ үргэн далайсатайгаар дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй долгин соогуур шэнэ табан жэлэй түрүүшын квартал үнгэрбэ.

Коммунизм тээшэ дабшаха замаймнай үшөө нэгэ алхамай хаалагдаад байхада, совет хэблэлэй үүргэ бүри дээшэлнэ. Партиин табиһан асари ехэ түсэбүүдые бэелүүлгэдэ совет хэблэл тон ехэ габьяатай байһан, мүнөөшье олониитын дунда өйлгүүламжын хүдэлмэри ябуулха ниитын агитатор байһан зандаа.

Би «Буряад үнэн» газетын үнинэй уншагша хүм. Үшөө гушаад оной үедэ, хүдөө нютагуудтамнай хамтын ажалай һаял торгоогдожо байха үедэ түрэл хэлэн дээрэмнай латын үзэгүүдээр тарадаг «Үнэн» газетынгээ хуудаһан дээрэһээ парти, правительствынгаа политикатай танилсадаг бэлэйбди.

Тэрэ гэһээр гушан табан жэл үнгэрөө. Энэ үе соо таһалгаряагүйгөөр Байгал-Сэлэнгын үһан замай транспортын предприятинуудта хүдэлмэрилжэ байха зуураа, «Буряад үнэн» газетэтэй холбоо барисаагаа нэгэтэшье таһалдуулаагүйб. Редакциинь хүдэлмэридэ туһалан, Сэлэнгын үһан замшадай мүн Улаан-Үдын судна заһабарилгын заводой хүдэлмэришэдэй ажал хэрэг, ажалай түрүүшүүл тухай ходо бэшэдэг, фото-зурагуудые толилдогби.

КПСС-эй ЦК-гай 1965 оной сентябриин Пленум, мүн партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүд промышленностиие һалбари һалбаряарнь хүтэлбэрилхэ, түсэблэлгын шэнэ гуримда орохо, предприятинуудай олзо доход дээшэлүүлхэ ба бусад асуудалнуудые шиидхэхэ зорилго табиһан. Манай судна заһабарилгын завод республикынгаа түрүү предприятинуудай нэгэн болоһоор үнинэй юм. Техническэ дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, ажалай үндэр бүтээсэ түйладаг үйлэдбэриин түрүүшүүл манайда олон. Коллективэйнгээ һайшаал, магтаалда хүртэжэ ябадаг коммунис ажалай ударнигуудай түйлалта, тэдэнэй хүсэл, зориг тухай газетэдэ бэшэжэ байха гээшэ хүдэлмэришэн—корреспондентнүүдэй гол зорилго болоно.

Шэнэ табан жэлэй дүрбэ һара үнгэрбэ. Хото, хүдөө нютагуудшье ажалай үшөө ехэ амжалтын түлөө тэмсэл шэнэ хүсөөр дэлгэрөө. Июниин 12-то болохо СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын хүндэлэлэй социалис мүрысөөнэй туг дээрэ үргэгдэбэ. Энэ үедэ колхоз, совхозуудай поли дээрэ, малай фермэнүүдтэ хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай амжалтаар бидэнэр, промышленностиин хүдэлмэришэд баһал ехээр һонирходогбди. Тиимэһээ хүдөө нютагуудай бэшэгшэдэй газетынгээ редакцида һонирхолтой материалнуудые элбэгээр эльгээхэ байһанда найданаб.

Д. БАЛДАНОВ,
судна заһабарилгын заводой ажал ба салингай талаар инженер.

ХҮДӨӨ БЭШЭГШЫМНАЙ ФОТО-ЗУРАГУУДҺАА

Ханда Жалсановна Шобоева «Коммунизм» колхоз соогоо түрүү һаалишадай нэгэн юм. Олон жэлдэ амжалтатайгаар хүдэлһэнэйнгөө түлөө нүхэр Жалсановна һаяхан «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаа.

Энэ оной үнгэрһэн кварталда Ханда Жалсановна һү һааха даалгабаряа холо үлүүлэн дүүргэээ. Хайнаг үнеэн бүриһөө жэлдээ 800 литрһээ доошо бэшэ үдхэн, тоһолиг ехэтэй һү һааха уялгаяа нүхэр Шобоева сохом бэелүүлхэ байха.

Зураг дээрэ: һаалишан Х. Ж. Шобоева.

Түб газарһаа холо, зам харилсаа муутай нютагуудһаа бэшэг ябуулжа, һүүлэй һониниие мэдээсэжэ байдаг эдэбхитэд газетэдэмнай илангаяа ехэ туһаламжа хүргэдэг. Доржо Гомбоевич Дугаров, Пурбо Далахаевич Жужаев, Андрей Хамаганов болон бусад манай Ахын аймагай штатна бэшэ корреспондентнүүд юм. Ажаүйлэдбэриин, политическэ хүдэлмэриин, соёл болбосоролой талаар аймагтаа боложо байһан хүгжэлтэ, хубилалтанууд тухай корреспонденци, статьянуудые, мэдээсэл тэмдэглэлнүүдые, зарим дутуу дунданuудые шүүмжэлһэн бэшэгүүдые, һонирхолтой фото-зурагуудые манда эдэ нүхэд эльгээдэг байна. Бүгэдэнһөө эдэбхитэйгээр Доржо Гомбоевич «Буряад үнэндэмнай» үнинһөө хойшо хабаадана. Нүхэр Дугаровай һая эльгээһэн фото-зураг толилнобди.

МАНАЙ НАНГИН УЯЛГА

Манай Эгэтын адагта хэдыхэн жэлэй саада тээ хэблэл захигшадай тоо тиимэшье олон бэшэ һэн. Арбаад модоной оршондо байдаг Тайлууд тосхонһоо нэгэ үргэбшэ сумаа дүүрэхэгүй газетэ, журнал колхозой почтальон асардаг бэлэй. Харин мүнөө эндэмнай шэнэ почтын таһаг нээгдэнхэй. бидэнэр, хэлхеэ холбоошод забда сүлөөгүйшэгөөр лэ хүдэлдэг гээшэбди.

Арад зоной дунда шадаалһаа олоор газетэ, журнал тарааха гэһэн тэмсэлдэ Яруунынгаа аймаг соо энэ жэлдэ нэгэдэхи һуури эзэлэнхэйбди. Манай хангадаг 250 үрхэтэ айл 1012 хэһэг газетэ, журнал абана.

Үдэр бүхэндэ хүлеэн ядажа уншадаг газетэ, журналнуудһаа хүнүүд һүүлшын мэдээсэлнүүдые, һонирхолтой ушаралнуудые мэдэжэ абахаһаа гадна. өөһэдынгөө ажал хүдэлмэридэ туһатай зүбшэл уншадаг, политическэ үзэл бодолоо дээшэлүүлхэ һуралсалдаа туһаламжа заабари абадаг байна. Илангаяа энэ жэлдэ хүдөө ажахын һалбаринуудай, партийна журналнуудые захигшад һураггүй олошороо. Жэшээлхэдэ, «Политическое самообразование» гэжэ журнал уншагшадай тоо арба дахин олошорһон байна.

Үйлэдбэриие эрдэм наукын үндэһөөр, экономическа хуули ёһые баримталан хүгжөөхэ гэжэ партиин XXIII съезд тодорхой зорилго табяа. Өөһэдынгөө эдэбхи үүсхэл гаргангүйгөөр, һуралсал, шадабаряа дээшэлүүлэнгүйгөөр үндэр бүтээсэтэй, аша үрэ ехэтэй ажал хэхэ гээшэ мүнөө бэрхэтэйшэг ха юм.

Ушар иимэһээ бидэнэр почтальонуудай, хэлхеэ холбооной бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй зорилго—манай «Победа» колхозой гэшүүдэй олон хэһэгээр захиһан журнал, газетэнүүдыень саг соонь тараахатаяа хамта, тэдэнэрэй ажал хэрэгтэнь али нэгэн туһатай хэблэл түшаа дуулгажа, хөөрэжэ үгэхэ, захиулха уялгатайбди. Уншагшадайнгаа эрилтэ, хэрэглэмжые мэдэжэ абахын, захидаг хэблэлэйнгээ түшаа дурадхал, һанамжануудыень тодорхойлхын тула хөөрэлдөө хэдэг, уулзалгануудые эмхидхэдэгбди. Энээнһээ уламжалан хэблэлэй редакцинуудтай холбоо барисаа байгуулжа, ажалшадай оруулһан ажаглалтануудые тиишэнь дамжуулдаг заншалтайбди.

Л. МУПКИНА,
Яруунын аймагай Эгэтын адагай хэлхеэ холбооной таһагай начальник.

Республикын банкын конторын партийна, профсоюзна болон комсомольско организацинуудай орган—«Банковец» гэһэн ханын газетэ Улаан-Үдэ город соогоо эгээл һайнуудай нэгэн. Зураг дээрэ: «Банковец» гэһэн ханын газетын редколлеги (зүүн гарһаа): Л. А. Юринская, Л. А. Еременко, А. П. Матвеева, В. К. Тулусоев, А. И. Игнатьева гэгшэд. А. ИСТОМИНОЙ фото.

ГАЗЕТЭ—АЖАЛАЙ ХАНИ

Мүнөөмнай малшан гү, али механизатор, үгышье һаа пенсионер ябаһан улад гү—үглөөгүүр нойрһоо һэриһээр лэ, ямар һайн һайхан юумэ болобо гээшэб гээд һонирходог. Теэд газетэ, журнал гартаа бараягүйдөө һанаа сэдьхэлээ амардаггүй ха юм.

Манай Жаргаланта нютагта үдэр бүри хэдэн зуугаад газетэ, журналнууд тараагдана. Тэдэниие захингүй байдаг айл үрхэтэн байхагүй гэхэдэ алдуу болохогүй. Эрдэм бэлиггүй, үзэг гаргадаггүй улад эндэмнай үгы шахуу. Хаанта засагай үедэ эдир залуу наһаяа эрдэм бэлиггүйгөөр үнгэргэһэн, мүнөө үндэр наһатай болоһон үбгэд, хүгшэдшье газетээр һонирхожо, арба табан үзэгүүдые холбожо, һониниие мэдэжэ байдаг болонхой.

Манай совет хэблэл хүнэй ухаан бодолдо аргагүй ехэ нүлөө үзүүлнэ. Энэмнай Коммунис партиин эгээл хурса зэбсэгынь мүн. Хэблэл гээшэмнай хүнэй ухаан мэдэрэлые дээшэлүүлхэ, һонор хурса болгохынгоо хажуугаар ажал хэрэгые урагшань татана. Энэл талыень баримталан хөөрэхэ һаналтайб. Колхозой гэшүүдшье ха даа, мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдшье ха даа газетэдэ гараһан материалнуудаар һонирхонгүй ябажа шадахагүй ха юм. Дулии балай һууддаха бшуу. Үдэртөөл газетэ хаража байхадаа, хаана ямар ажахынуудта түрүү онол арганууд хэрэглэгдэжэ байнаб, юун хэгдэжэ байнаб—уншажал, танилсажал байдаг гээшэбди. Республикын газетэнүүдтэ манай Тельманэй нэрэмжэтэ артелиин гэшүүдшье бэшэдэг. Колхозоймнай түрүү луговод нүхэр Батышев «Урдынгаа сууе бадаруулая» гэһэн статья соогоо сабшалан һайжаруулха тухай хөөрэһөн байгаа. Тэрэнэй статья уншаагүй луговод байхагүй ааб даа. Республика доторнай мүрысөөн дэлгэржэ байна ха юм.

Иимэ шухала асуудалнуудые юрын колхозник хүн газетэдэ табижа, үнэтэ үүсхэл гаргаа бшуу.

Газетэнүүдтэ ондоошье шухала асуудалнууд табигдадаг. Һүүлэй үедэ республикымнай «Буряад үнэн» «Правда Бурятии», газетэнүүд, залуушуулай газетэ элдэб һонин статьянуудые, ондо ондоо темэнүүдээр толилдог болоо. Тиихэдэ манай Сэлэнгын аймагай «Улаан Сэлэнгэ» газетэ баһал ехэ үүргэ дүүргэнэ. Һаяхан эндэхи редакциин хүдэлмэрилэгшэд нютагтамнай ерэжэ, колхозоймнай табан жэл харуулһан тусхай хуудаһа эмхидхэһэн байгаа. Энэнь юугээрээ һайн бэ? Колхозоймнай гэшүүдые шэнэ табан жэлэй түсэб бэелүүлгэдэ зоригжуулна, тэдэнэй эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлнэ гээшэ. Зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ аймагай газетын яһала туһаламжа хүргэжэ байһые тэмдэглэмээр.

Һүүлэй үедэ республикын болон аймагай газетэнүүдтэ хүдөө ажахын эрдэмэй, мүн түрүүшүүлэй дүй дүршэл үргэнөөр харуулагдадаг болоһоникинь һайшаалтай. Сабшалан һайжаруулха, аммагай үһа хэрэглэхэ тухай газетэнүүдтэ хөөрэлдөөнэй гарахада, манай колхозой гэшүүд энэниие дэмжэһэн. мүнөө жэлдэ тэрэ аргые үргэнөөр хэрэглэхэ гэлсэһэн байгаа. Энэ хабар Алтан гэжэ газарта 80 гектар сабшалан тиимэ үһаар үтэгжүүлэгдээд байна. Бүхыдөө 250 гектарта хэрэглэгдэхэ болоно. Тиихэдэ сабшалан һайжаруулхын тулада ондоошье һайн аргануудые луговодууд хэрэглэхэ һанаатай.

Ажал хэрэгые урагшань ябуулгада ханын газетэ, дайшалхы хуудаһануудай ехэхэн аша туһатай байһаниинь мэдээжэ. Энэ шухала хүдэлмэридэ колхозоймнай партийна, комсомолой организацинууд анхаралаа хандуулна. Комсомолой организациин эдэбхитэдэй үүсхэлээр «Халаахай» бии боложо, тэрээндэ ниитын хүдэлмэридэ хайша хэрэгээр хандадаг залхуу залихай хүнүүд, ажал хэрэгтэ һаад татадаг архиншад шүүмжэлэгдэдэг болоһон. Комсомолой организациин үүсхэлээр гаргагдаһан энэ ханын газетые партийна организаци, коммунистнууд һайшааһан байна.

Манай колхоздо 27 агитатортай агитколлектив бии. Хүдэлмэриин халуун хаһада агитаторнууд полевой стан, малай фермэнүүдээр ябажа, «дайшалхы хуудаһануудые» гаргадаг. Мүнөө СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэрые угтуулан социалис мүрысөө эмхидхэхэ гэһэн харюусалгатай зорилго агитаторнуудай урда табигданхай.

Үшөө юу хэлэлтэйб гэхэдэ, хэблэл гээшэ ажал хүдэлмэридэ, ажалша зониие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн удха шанартай. Гэбэшье, хэблэлэй үдэрөөр дашарамдуулан газетэнүүдтэ саашанхи хүдэлмэридэнь зарим дурадхалнуудые һанамжалмаар. Нэн түрүүн ажалай түрүү онол аргануудые бүри үргэнөөр харуулагдажа байг лэ. Энээнэй хажуугаар партийна хүдэлмэри тухай ходо бэшэдэг лэ.

В. БАДМАЕВ,
Сэлэнгын Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.

Эндэ толилогдоһон «Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдэймнай урданай номернуудай фото-зурагуудай хаанаһаа эльгээгдэһэниинь ехэ һонирхолтой. Эдэ газетэнүүд республикымнай библиотекэ, музейн жаһаа, редакциин хадағаламжаһаа гаргагдаһан бэшэ, харин алаар Волго мүрэнэй эрьедэ Куйбышев хотодо ажаһуудаг А. С. Харчин гэжэ эрхэтэнэй коллекциин суглуулбариһаа абтаһан олдохоһоо шухаг болоһон номернуудай буулгабари гээшэ.

Коллекционер А. С. Харчинай хадагалжа байһан эдэ һонирхолтой газетэнүүдэй эгээл үнинэй номер 1925 оной сентябриин 21-дэ гараһан «Буряад монголун үнэн» гэжэ хуушан монголоор, «Бурят-Монгольская правда» гэжэород үзэгөөр гаршаглагдаһынь зураг дээрэһээ эли тодоор уншанабди. Үндэһэн хэлэн дээрэ гарадаг газетэнүүд бүхыдөө хуушан монголоор барлагданхай. Үе сагтаа шухала, хурса темэдэ зорюулжа, газетынгээ нюур талада томо плакат зуража, уншагшадтаа хандаха ябадал манай газетын хэр угай заншал байгаа ха гэжэ ород, буряад хубсаһатай хоёр эхэнэрэй зураг дээрэһээ баталмаар.

Һүүлшэ тээ, буряад бэшэгэй латин үзэгэ ороһон хойно гараһан газетые мүн лэ һонирхоо харамаар.

«Хүндэтэ нүхэд, мүнөө таанадай гаргажа байһан газетэ үеынгөө шагнаб. Тэрэ урда үеынхитэй жэшээлэшэгүйгөөр, хэблэлэйнгээ удха, түхэл маягые хубилган хүгжөөжэ байгаа таанад, Буряад республикын журналистнуудые майн табанай һайндэрөөр халуунаар амаршалангаа, минии нарин нягтаар хадагалжа байдаг танай газетэнүүдэй түрүүшын зарим номернуудай фотобуулгабари эльгээбэб» гээд нүхэр А. С. Харчин бэшэнэ. Өөрынь мэдээсэһэнэй ёһоор, нүхэр Харчин хадаа манай орон дотор урдань, мүнөөшье гаража байһан газетэнүүдые суглуулха ехэ дуратай хүн. Тэрэ 8 мянган ондоо нэрэтэй 63 хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн газетэ суглуулаа. Тиихэдэ 2 мянган газетэнүүдынь февралиин, Агууехэ Октябриин социалис революциин, 20—30 онуудай үедэ гараһан аад, мүнөө болинхой. Социалис революциин урда тээ нюусаар гаргагдадаг байһан — «Искра», «Освобождение», «Правда» гэхэ мэтэ газетэнүүд олон бии. Хаанта засагай хашалта, хаалтада орходоо «Правдын» нэрээ һэлгэжэ гараһан газетэнүүд нүхэр Харчинай хадагламжада бүгэдөөрөө бии. Гэбэшье энэ нүхэрэй коллекциин диилэнхи хубинь совет үеын хэблэлэй органууд.

Өөрынгөө хүсэл үүсхэлээр суглуулһан эды ехэ хэблэлые нүхэр Харчин миин гэртээ дараад һуудаггүй. Түүхэ, хизаар орониие шэнжэлэгшэд, журналистнууд, полиграфиин хүдэлмэришэд Харчинай баян коллекциие ехээр хэрэглэдэг. СССР-тэ гарадаг газетэнүүдэй выставкэ энэ коллекциин материалаар гурба дахин эмхидхэгдэһэн. Тиимэ һүүлшын выставкэ энэ оной февралиин 2-то городуудай газетын редакторнуудай областьнууд хоорондын зүблөөндэ Куйбышев хотодо үнгэрһэн байна.

ВОЛГО МҮРЭНҺӨӨ АМАРШАЛНА

Ажалдаа, һуудал байдалдаа коммунис ёһоор хандадаг байхаар арад зониие эмхидхэхэ, хүмүүжүүлхэ гол нэгэн зорилготойшье һаа, газетэ бүхэн маяг түхэлөөрөө илгаатай, өөрын «нюуртай» байдаг гээшэ. Энэ талаһаань олон мянган газетэнүүдэй һайшаама дүрэ оноlынь, үүсхэл хэрэгынь согсолон, олоной шадабари болгохо хэрэгтэ нүхэр Харчинай коллекци эрдэмтэдтэ, журналистнуудта ехэхэн туһаламжа болохо байна гэжэ һанагдана.

Тиимэһээ, хүндэтэ манай уншагшад, һонирхолтой, илангаяа олдохоор шухаг болоһон газетэнүүдые манай редакцида гү, али г. Куйбышев 10, абонементный ящик 248 гэһэн адресаар нүхэр А. С. Харчинда ябуулыт гэжэ гуйнабди.

УНШАГШАДАЙМНАЙ ҺАНАМЖА, ДУРАДХАЛНУУД

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Социалис Ажалай Герой Шалсама ЦЫРЕМПИЛОВА:

—«Буряад үнэн» газетын журналистнууд, хото, хүдөөһөө бэшэгшэд, бүхы уншагшадые совет хэблэлэй һайндэрэй дашарамда халуунаар амаршалнам.

Баярта үдэрые тэмдэглэхэ зуураа, амжаһан хэрэгээрээ урдахи амжалтаяа лаблая, саашадаа улам һайнаар хүдэлөө гэжэ юрөөл табигдадаг, һанамжа хэлэгдэдэг гээшэ. «Буряад үнэн» газетэдээ тон тобшохоноор захиха, дурадхаха юумэмни хадаа—колхозой байгуулалта, демократи тухай, колхознигуудай байра байдалай, оюун бодолойнь ургалта, хүгжэлтын тухай урин зохидоор, тобоймо тодоор бэшыта гэхэ байнаб. Тиихэдэ зарим тэды залхуу зайгуулнууд, архинша билдагуушангууд—зоной шоодборинуудые хадхууртай хурса үгөөр гамгүй дайрахал хэрэгтэй. Өөрынгөө ажал дээрэһээ нэгэ үгэ хэлэхэ болбол, хонин ажал түшаа газетын хуудаһанда үшөө дэлгэрэнгы, холын хараата асуудал табиһан материалнууд толилогдодог лэ. Тусхайлан хэлэбэл, хониной үүлтэр һайжаруулха асуудал, өөрын буряад үүлтэрэй һүрэг байгуулха, үсхэхэ хэрэг олоной анхаралда табимаар.

Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй инструментальна цехэй слесарь, манай рабкорр Д. О. ДАРМАЕВ:

—«Балта—хадуурай хани барисаан» гэһэн юрэнхы гаршаг доро саашадаа бүри гүнзэгы удхатай, дэлгэрэнгы материалнуудые «Буряад үнэмнай» түргэн түргэн тунхаглажа, байдаг болохо бээзэ гэжэ найданаб. Тиихэдээ хото, хүдөө хоорондын илгаанай алгасаае дүтэлүүлхэ гэһэн партиин съездын табиһан гол нэгэн зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэ хүдэлмэришэн ангиин үүргэ тухай статья, корреспонденцинүүдые бэшэжэ харуулхаһаа гадна, репортаж, зураглал, очеркнуудые толилдог байбал, уншагшадтамнай ехэ һонирхолтой байха һэн. Хүдөө нютагуудта ажалай өмхидхэлые, технологиие һайжаруулха, хүдэлмэриин бүтээсые, продукциин шанарые дээшэлүүлхэ,үнэ сөнгыень хямдаруулха хэрэгтэ промышленна предприятинуудай коллективүүдэй олон жэлэй түрүү дүй дүршэлһөө халан абамаар юумэ яһала элбэг гээшэ.

Хориин аймагай «Первомайский» совхозой парткомой секретарь Ц. Б. ЗОЛТОЕВ:

— Газетын хуудаһанда партийна темээр яһалал олон һайн материалнууд гарадаг болоо. Гэбэшье, партиин эхин эмхиин, илангаяа партийна бүлэгүүдэй хүдэлмэри согсолжо, заабари, һургаал абамаар һайн удхатай һонирхолтой зүйл газетын һүүлэй үедэ тунхаглаһаниинь һанагданагүй. Тиихэдэ партийна хүдэлмэрилэгшын, агитатор, пропагандистнуудай ажалябуулгын онол арга, шадабари, түрүү дүй дүршэл түшаа, ехэнхидээ статья, корреспонденциин маягаар модохи болошоһон нэгэл хэбээр бэшэнэбди. Харин эндэ газетын һони һониин жанр үргэнөөр хэрэглэжэ, коммунист, агитатор тухай эли тодоор, һонирхолтой зохидоор бэшэхые хододоо оролдоёл гэжэ уряалнаб.

Зэдын хүдөө ажахын управлениин экономист Г. А. ИЛЬИН:

— Ажалша ниитые тооложо һургаха, өөһэдөө һураха, гаргашалагдаһан зөөри, мүнгэ бүхэниие үйлэдбэреэр тэхэрюулхэ, түрэсэ түрүүлхэ—иимэ тодорхой зорилго мүнөө ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэд, экономистнуудай бүхы ниитын эмхинүүдэй урда табигдана. Энэ зорилго бэелүүлгэдэ хэблэлэй, тэрэ тоодо «Буряад үнэнэй» үүргэ улам дээшэлхэ ёһотой. Экономическа асуудалаар байд гээд лэ «Правда Бурятии», «Буряад үнэндэ» түсгаар хуудаһа гаргадаг заншал саашань һуладхангүй үргэлжэлүүлхые дурадханаб.

„Буряад үнэнэй“ мүрөөр

«Үбсүү тулама үдхэн ногоон долгилог!»

Хориин аймагай Үдын совхозой луговод Егнин Ендыповэй иигэжэ уряалһан гаршагтай статьягаар нёдондо хабар республика доторнай сабшалан һайжаруулха хүдэлмэриин эхи табигдаһан юм. Нүхэр Ендыповэй дурадхалые Тарбагатайн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговод нүхэр Рыжаков болон бусад олон тоото луговодууд халан абаад, сабшалан үһалха, үтэгжүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Түрүү луговодуудай үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ, партиин обкомой бюро сабшалан дээрэхи хүдэлмэриин социалис мүрысөөнэй гурим гаргаһан, ниитын харалга соносхоһон байна. Сабшалан һайжаруулгын хүдэлмэриие хинан шалгаха ниитын харалгада хүдөө бэшэгшэдэймнай постнууд, мелиоратор, агрономууд, луговодууд, совхоз, колхозуудай ажалшад тон олоороо хабаадаа һэн. Тэдэнэрэй хүсөөр апрель, май һарануудай туршада «Правда Бурятии» газетэдэ 59, «Буряад үнэндэ» 54 корреспонденци, статьянууд толилогдоо һэн. Намар хэн луговодой ямараар хүдэлһэн үрэ дүн тухай олон материал тунхаглагдаа.

Энэ жэлдэ ажахы бүхэндэ хүдөө бэшэгшэдэй пост сабшалан дээрэхи хүдэлмэриие хинан шалгана. Гадна, манай газетэнүүдэй зүгһөө нүүдэл редакци тусхай маршрудаар хаана ямар зэргээр сабшалан һайжаруулгын хүдэлмэриин дэлгэржэ байһан тухай уншагшадта мэдээсэжэ, элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхаха хэмжээ абхуулжа байнхай.

«Дэгэл захатай, хүн ахатай юм»

Иимэ юрэнхы гаршаг доро нёдондоной августһаа эхилээд, арад зоной һайн һайхан ёһо заншал — аха хүнүүдээ хүндэлхэ тухай ехэ хөөрэлдөөн дэлгэрээ һааб даа. Хориин аймагай Могсохон тосхонһоо нүхэд Ц. Шагдаров, Б. Дондоков гэгшэдэй редакцидамнай эльгээһэн бэшэгтэ үндэһэлэн, Буряадай АССР-эй һургуулинуудай габьята багша Лодон Линховоич Линховоинай бэшэһэн статьяе зүбшэн хэлсэлгэдэ олон уншагшад хабаадаа. Энээн түшаа манда ерэһэн бэшэгүүдые бүгэдыень газетэдэ тунхаглаха аргагүй байгаа.

Гансашье урданай һайн ёһо заншал тухай бэшэ, мүнөө үеын зондо түрүү коммунис үзэл шэнжэ нэбтэрүүлхэ, ажалшадай, илангаяа залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха түшаа туһатай һайн зүбшэл дэлгэрээ, тодорхой хэмжээнүүд абтаа. Тусхайлан хэлэбэл, Могсохон тосхоной эрхэтэдэй суглаан дээрэ тус статья тухай хэлсэгдэһэн, гэмтэ нюурнууд сүүдээр хэһээгдэһэн байна.

«Дэгэл захатай, хүн ахатай юм» гэһэн статьягаар эхи татагдаһан уншагшадаймнай ехэ хөөрэлдөөндэ дүн табиһан редакциин тусхай статья «Буряад үнэн» газетын үнгэрһэн жэлэй октябриин 23-най номерто толилогдоо һэн.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй манлайда

(Түгэсхэл. Эхинииь 1-дэхи нюуртэ).

Эб найрамдалда дуратай эдэ хүсэнүүдэй түлөөлэгшэнь бологшо Нигериин олониитын ажал ябуулагша Джозеф Куртис Эб найрамдалай Уласхоорондын Ленинскэ шанда мүн лэ хүртөө.

Д. Куртис табяад оной эхеэр олониитын, политическэ ажал ябуулагада эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болоо. тиихэтээ хамта, нэгэн доро журналистикын хэрэг эрхилдэг байгаа. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй декабриин сессиин 1961 ондо Стокгольмдо болоходонь. тэрэнэй худэлмэридэ Нигериин эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй түлөөлэгшэ боложо тэрэ хабаадалсаһан юм. Нигериин эб найрамдалай түлөө хүдэлөө эмхидхэн байгуулгые 1962 оной июньдэ тэрэ хүтэлбэрилһэн, Нигериин Эб найрамдалай соведэй түрүүлэгшээр һунгагдаһан юм.

Энэ орон доторхи эб найрамдалай тала барилшадай хүдэлөө эхилжэ байха үедэнь дараха тэжэ Нигериин тиихэ үеын хархис хүсэнүүд һэдэһэн байгаа. Эб найрамдалай соведтэ, Д. Куртиста өөртэнь эсэргүүгээр сүүлэй мүрдэлгэ хэгдэһэн байха юм. Гэбэшье сүүлэй үедэ шууд сэхэ байһан Куртис зэмэгүйдэ тоологдожо, хаалтаһаа сүлөөлэгдэһэн байгаа.

Атомна зэбсэг хорихо зорилгоор 1964 ондо Хиросимада болоһон конференцидэ 1965 ондо Хельсинкидэ үнгэргэгдэһэн Бүхэдэлхэйн конгрессто Куртис хабаадалсаа. Эб найрамдалай, арадуудай хоорондын хани барисаанай түлөө тэмсэлэй талаар эдэбхитэй ажал ябуулга хэжэ, тэрэ бүхы оронуудай олониитын зүгһөө мэдэрэгдэһэн, тэдэнэй дунда ехэ хүндэтэй болоһон байха юм.

Эб найрамдалай, национальна бэеэ даанхай байдалай, бүү зэбсэг бүгэдэ нийтээрээ хураахын түлөө нёдондо жэлдэ Хельсинкидэ болоһон Бүхэдэлхэйн конгресс хадаа эзэрхэг түримхэй дайнай хүсэнүүдэй добтолгодо эсэргүү тэмсэлдэ, Вьетнамда американ сэрэгэйхидэй һужэрөөһэн уршагта муухай дайн байлдаанда, Баруун Германиин үһөө нэхэхые эрмэлзэдэг, милитарис хүсэнүүдэй һанаашалгануудта эсэргүү тэмсэлдэ эб найрамдалай хүсэнүүдые нягтаар жагсаалгада туһалаа. Энэ конгрессые, мүн 1955 ондо Хельсинкидэ болоһон эб найрамдалай бүхэдэлхэйн ассамблейе үнгэргэлгэдэ Финляндиин элитэ ехэ олониитын ажал ябуулагша Мирьям Вире-Туоминен ехэ туһа нэмэри оруулһан байна.

«Финляндиин эб найрамдалай тала баригшад» гэжэ организациин генеральна секретариин тушаалые Мирьям Вире-Туоминен хэдэн олон жэлэй турша соо даажа байна. Тэрэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүн юм. Эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөндэ 1949 онһоо эхилэн, олон жэл соо ажал ябуулга хэхэдээ, элитэ ехэ эмхидхэгшэ байжа, эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг бусад оронуудтахи олон организацинуудтай Финляндиин эб найрамдалай тала баригшадай харилсаа холбоо байгуулжа шадаа.

Европын хойто хүбиие атомна зэбсэггүй газар нютаг болгохын түлөө Скандинавиин оронуудай эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй конференцие, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха тухай уряада гар табюулгаар Финляндида үргэн компани үнгэргэлтые эмхидхэгшэдэй нэгэниинь Туоминен байһан юм.

Эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөндэ иимэ элитэ габьяануудтай байһанайнь түлөө Мирьям Вире-Туоминендэ Эб найрамдалай Уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреадай үндэр дээдэ нэрэ зэргэ олгогдоо.

Шэнэ лауреадуудай тоодо Гватемалын уран зохёолшо, олониитын ажал ябуулагша Мигель Анхель Астуриас оролсоно.

Арадта алба хэхэ, Латиин Америкын оронуудые зэрлиг муухайгаар мүлжэжэ байдаг американ империализмые элишэлхэ хэрэгтэ Астуриас өөрынгөө гуурһые, өөрынгөө оюун бэлигые зорюулдаг.

Астуриас өөрынгөө литературна ажал ябуулгые 1922 ондо эхилһэн юм. Эстрад Кабреро гэгшын шэрүүн шанга засаг түрэдэ эсэргүү студентнүүдэй хүдэлөөндэ Астуриас тиихэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа һэн. «Гватемалын домогууд» гэжэ номые тэрэ 1930 ондо түнхаглан гаргаа. Энэнь Латиин Америкадахи өрхим ном гэжэ тэмдэглэгдээд, Силл Монсегурай шанда хүртэһэн байгаа. «Господин президент» гэжэ мэдээжэ романиие Астуриас 1932 ондо бэшэжэ дүүргээ һэн.

«Гватемаладахи Уикенд» гэжэ нэрэтэй рассказуудай суглуулбари 1956 ондо хэблэн гаргагдаа. Гватемалын арадта эсэргүүгээр хэгдэжэ байһан американ интервенциие элишэлэлгэдэ энэ суглуулбаряа уран зохёолшо зорюулһан байна. Һүүлэй жэлнүүдтэ тэрэ трилоги бэшэжэ байнхай. Американ «Юнайтед Фрут компани» гэжэ монополис арьяатанай эзэрхэлгэдэ эсэргүүсэн, өөрынгөө ороной арадай хэжэ байһан тэмсэлые болон ажабайдалыень энэ гурбан номһоо бүридэһэн зохёол соогоо Астуриас үргэнөөр харуулха байна. Хурса зохёолнуудайнгаа түлөө уран зохёолшо хашалта хабшалтада ородог байһан дээрэһээ, хилын саана гаража ажаһууха баатай болонхой.

Эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөндэ Астуриас эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Угаа ехэ энэрхы сэдьхэлтэй, мүн дайн байлдаае, зэрлиг муухай ябуулгые, фашизмые үзэн ядадаг элдэб политическэ үзэл бодолтой, ондо онтоо шажан мүргэлтэй аад, үнэн сэхэ хүнүүд эб найрамдалай тала баригшадай зэргэдэ оролсоно. Тэдэнэй тоодо Италиин мүнөө үеын ехэ скульпторнуудай нэгэн Джакомо Манцу оролсоно. Энэ хүн 1965 оной Эб найрамдалай Уласхоорондын Ленинскэ шанда мүн лэ хүртэһэн байна.

Манцу искусствадахи реалис шэглэлэй элитэ ехэ түлөөлэгшэ юм. Тэрэнэй түрүүшын скульптуранууд 1929 ондо байгуулагдаа, энээнэй һүүлээр уданшьегүй, Манцу Италида, мүн тэрэнэй газаа тээгүүршье үргэнөөр мэдээжэ болоһон байгаа. Манцугай зохёолнуудай выставканууд дэлхэйн элдэб оронуудта эмхидхэгдэдэг.

Еһотойл уран зохёолшо байһан Манцу хүн түрэлтэнэй һанал сэдьхэлые хүдэлгэдэг бүхы шухала ушарнуудта һаналаа табингүй гарадаггүй.

Хархис болон фашизмын хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн, эб найрамдалай, энэрхы сэдьхэлэй хэрэгэй илан мандахын түлөө Манцу өөрынгөө зохёолнуудаар тэмсэхэһээ гадна, тэрэ олониитын эдэбхитэй ажал ябуулагша болоно. Вьетнамда США-гай хэжэ байһан уршагта муухай дайнда эрид шанга бүрүушаалга мэдүүлхые уряалан, бүхы дэлхэйн искусствын ажал ябуулагшадта Италиин 12 искусствын элитэ ажал ябуулагшадай хандалгые 1965 ондо үүсхэгшэдэй нэгэниинь Манцу байһан юм.

Манай бүхы бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ дэлгэржэ байһан эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөн хадаа бодото шиидхэбэринүүдые абажа бэелүүлжэ шадаха түгэлдэр хүсэтэ, эмхидэнги хүдэлөөн болоно. Энэ хүдэлөөн нүлөө ехэтэй, зорилго хүсэнги, дайнай хүсэнүүдые сухарюулан сохихоор, ядерна аюулһаа хүн түрэлтэниие зайсуулхаар шууд шиидэнги байһандаа эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй манлайда ябагшадай үмэнэ нилээд ехэ үялгатай.

Дээдэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн эб найрамдалай шэнэ лауреадуудые амаршалха зуураа, бэрхэтэй аад, һайн һайхан ажал ябуулгадаа шэнэ амжалта түйлахыень совет арад, дэлхэйн бүхы түрүү олониитэ тэдэндэ хүсэнэ.

(ТАСС).

30 километрэй зайда

БАДМАЕВ БУЛТАНИИЕ АХЯА!

Майн 2-ой үдэр городой спортсменүүд хоорондоо 30 километрэй зайда урилдаһан байна.

Үдэрэй 11 часта Соведүүдэй талмай дээрэһээ старт үгтөө. Эдэнэр Ленинэй, Доржи Банзаровай, Балтахиновай, Бабушкинай нэрэмжэтэ үйлсөөр урилдажа, Мухар-Шэбэр ошоһон харгыгаар саашалба. Урилдаанда хабаадагшад түрүүшээр—гурбан километрэй зайда сүт багтаа хараилдажа ябаһан. Тиигэжэ ябатар локомотив-вагон заһабарилгын заводой спортсменүүд Владимир Чуясов, Валентин Бадмаев, Родион Чебунин, «Труд» бүлгэмэй Григорий Коротков гэгшэд бултанһаа түрүүлэн, урагшаа хараилдажа гараба. 15 километрэй тэмдэгтэ Владимир Чуясов эгээн түрүүлэн хүрэжэ ерэнэ. Тэрэ энэ зайгаа 53 минута 15 секунда соо гаталһан. Валентин Бадмаев эрхимлэгшэһээ нэгэл минутаар хожомдожо энэ зайда хүрэнэ. Зүгөөр Владимир Чуясов хэдышье оролдобошье, Бадмаев Чебунин хоёрто хүсэгдэжэ, хойноны гарашаба. Тиигэжэ эдэ хоёр ана-мана тулалдаһаар бултанһаа урид фиништэ хүрэжэ ерээ. 30 километрэй зайда урилдагшадай дүн гаргахада, Валентин Бадмаев энэ зайгаа нэгэ час 56 минута 12 секунда соо гаталжа, Илалтын үдэртэ зорюулагдаһан урилдаанай чемпион болоно. Хоёрдохи һуури эзэлһэн Родион Чебунин нэгэ час 57 минута 03 секунда соо энэ зайгаа гаталһан байна. Гурбадахи һуури Григорий Коротков эзэлээ. Команда бүхэнэй дүн гаргахада, «Локомотив» бүлгэмэйхид эрхимлэжэ, республикын спортын бүлгэм болон эмхинүүдэй Союзай соведэй дамжуулгын кубок абана. Удаадахи һуурида «Спартак», «Ажалай резервын» коллективүүд гараа.

Н. ИВАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: урилдаанда эрхимлэһэн Валентин Бадмаев финишэй лентэ таһалжа ябана. Нүүрөөдэ дээрэнь—командаараа түрүү һуури эзэлһэн «Локомотив» бүлгэмэйхидтэ дамжуулгын кубок барюулагдажа байна.

Л. Хайдуровай фото.

ГАЗАРАЙ ХҮДЭЛӨӨН БА ТАШКЕНТЫН ЕРЭЭДҮЙ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, газарай хүдэлөөнэй хойшолонгуудые усадхаха талаар правительственна комиссиин түрүүлэгшэ И. Т. НОВИКОВ хөөрэнэ

Газарай хүдэлһэнһөө хойшо дүрбэн хоногой үнгэржэ байхада, Ташкентдэ гэр байрагүй үлэһэн бүлэнүүдэй гурбанай нэгэ хүбинь шэнэ гэрнүүдтэ оробо. Тэдэнэй зариманиинь Майн һайндэрэй урда тээ ашаглалгада үгэхөөр Ташкентын барилгашадай барижа байһан шэнэ гэр байрада гүрэнэй машина болон хүдэлмэришэ хүсэнэй туһаламжаар ороо, зариманиинь түрэл гаралнуудтаа, нүхэдүүдтэйгөө сүг хамта байрлаба, зариманиинь городой сүлөө гудамжануудта түхеэрэгдэһэн майхан гэрнүүдтэ ороо.

Байгаалиин гасаланда дайрагдаһан хүнүүдтэ хүргэгдэжэ байһан эгээн түрүүшын хэмжээнүүд иимэ байна. КПСС-эй Центральна Комитедээр, СССР-эй Министрнүүдэй Соведээр байгуулагдаһан газарай хүдэлөөнэй хойшолонгуудые усадхаха талаар Правительственна комисси Узбекистанай компартиин Центральна Комитедтэй, республикын Министрнүүдэй Соведтэй сүг хамта заһабарида орохоор болоһон гэрнүүдтэ байһан бүхы хүнүүдые ойрын үдэрнүүдтэ нүүлгэжэ дүүргэхын тула бүхы хүсөөрөө оролдоно.

Тиигэхэ бүхы арга боломжо бии. Олон тооto шэнэ квартирануудай һүүлшын хүдэлмэриие барилгашад дүүргэжэ байна. Узбекистанай түб хотодо зүргаан һууритай һайн майхан гэрнүүд поезднуудааршье, самолёдуудааршье улам олоор ерэжэ байна. Зарим бүлэнүүдые һуралсалай жэлэй дүүрэжэ байһан һургуулиин байшангуудта оруулха гэһэн шиидхэбэри абтаа.

Гурбан халаан боложо хүдэлхэ гэһэн Ташкентын барилгашадай патриотическа үүсхэл тон ехэ һайшаалтай юм. Тиибэшье тэдэнэр өөһэдынгөө хүсөөр намар болотор шэнэ байрада орохо бүхы бүлэнүүдые хангажа шадахагүй гээшэ. Юуб гэхэдэ, шэнэ гэр байранууд урдын нормоор—нэгэ хүндэ 7—9 дүрбэлжэн метр талмайтайгаар — баригдажа байна. Мүнөө бэрхэшээл ехэтэйшье һаа, дүүргэгдэмээр иимэ зорилго табитданхай: Ташкентдэ энэ жэлэй эсэс болотор барилгын хүдэлмэриие гурба-дүрбэ дахин түргэдхэхэ. Энэ зорилго ороной аха дүү бүхы республикануудай туһаламжаар дүүргэгдэхэ байна. Тэдэнэр Ташкентын гасаланда ороһон хүн зондо түр зуура туһаламжа хүргэжэ эхилээ юм. Яаралтай ашаануудые иишэ эльгээжэ байһан шэнэ городуудай нэрэ үдэр бүри олон болоно.

Ташкентын «Спутник»—арба мянган хүнэй байрлаха тосхон—мүнөө түмэр замай составуудта ашаалагдана, зариманиинь ябуулагдаба. Энэ тосхоной гэр бүхэн газаа талаһаа хирпиисээр хушагдан баригдажа, болбосон түхэлтэй байшангууд болохо юм.

Узбекистанай түб хотодо барилгын элдэб янзын материалнууд, машинанууд, механизмууд эльгээгдэнэ. Эдэ ашаанууд Ташкентын эрилтые хүсэд дүүрэн хангаха юм. Харин эрилтэнүүдынь тон ехэ байна. Ойрын хоёр-гурбан жэлэй туршада городой түбые бүрин шэнэдхэн бариха тухай эндэ хэлэгдэнэ. Шэнэдхэн бариха проект Ташкентын архитекторнуудта байһан. Энэ проектые түргөөр бэелүүлхэ хэрэгтэй гэжэ газарай хүдэлөөн харуулба. Һандаргагдаһан гэрнүүдые түсхай техническэ комиссиин шэнжэлжэ үзэхэдэ, галдагдаагүй хирпиисэһээ, саманһаа баригдаһан гэрнүүд һандарһан байгаа гэһэн тобшолол хэгдээ. Тиимэшье гэрнүүдые заһабарилжа болохо байгаа. Теэд тэрэнь болбосон түхэлтэй шэнэ гэрнүүдһээ үнэгүй боложо үгэхэгүй байна. Тиимэ гэрнүүдые үгы хэхэ хэрэгтэй.

Тиимэһээ гэр байрын шэнэ кварталнуудые бодхоохо зорилго табигдана. Тэдэ кварталнууд Ташкентдэ туһалжа байһан городуудай: Москвагай, Ленинградай, Киевэй, Минскын гэхэ мэтэ нэрэ абана. Иимэ нэрэнүүд үшөөл олон болохо. Эдэ кварталнууд ямар байхаб? Энэ асуудалые совет ороной барилгын талаар мэргэжэлтэдэй Ташкентдэ байгуулагдаһан штаб мүнөө шиидхэжэ байна. Эгээн гоё һайхан, болбосон түхэлтэй шэнэ кварталнуудые бодхоохо гэһэн зорилго тэдэнэй үмэнэ табигданхай. Ташкент—ороной эгээн болбосон түхэлтэй городуудай нэгэн болохо юм. Эндэ гэр байра баридаг шэнэ предприятинуудые, барилгын материалнуудай индустриин шэнэ хүсэнүүдые ашаглалгада оруулхаар харагдана.

Газарай хүдэлһэнһөө боложо һандаргагдаһан больницануудай байшангуудые хүбаарилха асуудалые түргөөр шиидхэхэ зорилго Узбекистанай партийна, советскэ организацинуудай үмэнэ табигдана. Городой эрхим һайн гэр байранууд больницануудта үгтэнхэй. Мүн шэнэ больницануудай байшангуудые бариха тухай асуудал харагдажа байна.

Газар хүдэлхэдөө, Ташкентын промышленностьда зарим тэды хохидол үзүүлээ. Мүнөө Узбекистанай түб хотодо олон союзна министерствэнүүд болон ведомствэнүүдэй түлөөлэгшэд ерэнхэй. Нютагай мэргэжэлтэдтэй сүг хамта тэдэнэр үйлэдбэриин догоодын арга боломжонуудые бэдэрнэ, шэнэдхэн һайжаруулха хүдэлмэри ябуулна. Ташкентын предприятинуудай коллективүүд энэ жэлэй түсэбэй даабаринуудые дүүргэхэ хэмжээгээр продукцияа гаргана.

Футбол

УУЛЗАЛГАНЬ ТЭНСЭЛГЭЭР ДҮҮРЭБЭ

Россиин Федерациин зургаадахи зонын «Б» классай футболистнууд энэ жэлэйнгээ түрүүшын уулзалгануудые майн хоёрой үдэр үнгэргэбэ. Манай республикын «Сэлэнгэ» командын футболистнууд Комсомольск-на-Амуре городой «Авангард» командада айлшалһан байгаа. Майн хоёрой үдэр талмайн эзэдтэй наадаһан манай футболистнууд уулзалгаяа 2:2 тоотойгоор дүүргэжэ, нэгэ очкотой болобо. Наадании түрүүшын хахадта һайнаар добтолһон Жуйков Крыласов хоёр нэжээд бүмбэгэ «Авангардын» ворота руу оруулһан байгаа.

Наадании хоёрдохи хахадта талмайн эзэдэй шанга добтолгоһоо воротагаа хамгаалжа яда ядаһаар хоёр бүмбэгэ алдаһан байна. «Сэлэнгэ» командынхид удаадахи наадаяа майн 7-до Находкын «Рыбак» командатай үнгэргэхэ.

Шатар

АЙЛШАДТАЙ НААДАХААР...

Улаан-Үдэ городой шатаршадай дунда эрхимүүдээ тодоруулхын тула мүрысөөн боложо эхилбэ. Мүрысөөндэ шалгарагшадынь республикын суглуулагдамал командада оруулагдажа, манайда айлшаар ерэхэ Монголой Арадай Республикын шатаршадтай наадаха юм. Һонирхолтой энэ наадандэ мастерта найман кандидадууд, нэгэдэхи разрядтай 4 шатаршад хабаадалсана. Эдэнэрэй хоорондо үнгэргэгдэһэн түрүүшын уулзалгада Кузьмин Пенягинда, Сумкин Тоглоевто шүүгдээ. Бусадайнь наадан хойшолуулагданхай.

Хоёрдохи уулзалга. Республикын чемпион Могордоев Яблошевскиин ноёной урдаһаа һайн добтолго эмхидхэжэ, түргэн саг соо шүүжэрхёо. Сумкин Назимовые, Сампилов Бурловые, Пенягин Тоглоевые шүүһэн байна. Власов Мункуев хоёрой наадан хойшолуулагдаһан. Хоёр уулзалгын удаа мастерта кандидат Пенягин хоёр очкотой түрүүлжэ ябана.

А. МИХАЙЛОВ.

АНГУУШАНАЙ АМЖАЛТА

Бэшүүр тосхондо 66 наһатай пенсионер Константин Константинович Митропольский ажаһуудаг. Энэ хүн хэды наһажаалшье һаа, олон жэлдэ агнуури хэжэ, ой тайгада махажа һураһан хадаа агнуурин хаһа ороходо миил һуужа шадахагүй, «хүнды түмэрөө» үргэлөөд, хүхэ нохойгоо дахуулаад лэ, хүбшэдэ гарадаг заншалаа табяагүй зандаа.

Үнгэрэгшэ намар-үбэлэй агнууриин хаһада 8 булга, 360 хэрмэ болон бусад ан барижа, ангай арһа тушааха даалгабаряа 250 процент дүүргэһэн байна.

«Зөөлэн алта» ехээр тушааһанайнгаа түлөө үбгэн ангуушан нүхэр Митропольский үнэтэ бэлэгээр шагнагдаа.

Т. АШИРОВ.

Элүүрые хамгаалгын талаар бүхэдэлхэйн ассамблей

ЖЕНЕВЭ, майн 3. (ТАСС). Элүүрые хамгаалгын талаар бүхэдэлхэйн ассамблей Женевэдэ Нацинуудай ордон соо нээгдээ. Энэ ассамблей хадаа Элүүрые хамгаалгын талаар бүхэдэлхэйн организациин (ВОЗ) хүтэлбэрилхы дээдэ зургааниинь болоно. 120 орон энэ организациин гэшүүн болонхой юм.

Ассамблейдэ 500 шахуу хүн — элүүрые хамгаалгын министерствэнүүд болон зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, ехэ эрдэмтэд-медигүүд хабаадана. Эдэнэр 1965 ондо организациин хэһэн ажал ябуулга тухай ВОЗ-ой генеральна директор Марселино Гомес Кандау гэгшын элидхэлые шагнаха, ВОЗ-ой саашанхи хүдэлмэриин программые зүбшэн хэлсэхэ, бюджет тухай дурадхалнуудые хаража үзэхэ байна. Африка, Азиин, Латиин Америкын оронуудта илангаяа ехээр дэлгэрһэн маляри, томо улаан эшэргэнэ болон бусад хүндэ хүшэр үбшэ хамшагуудтай тэмсэхэ асуудалнууд бүхэдэлхэйн ассамблейн хүдэлмэридэ шухала һуури эзэлхэ юм. Элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудые байгуулха, национальна кадрнуудые бэлэдхэхэ талаар хүгжэжэ байһан оронуудта туһаламжа үзүүлхэ арга замууд зүбшэн хэлсэгдэхэ байна.

Советскэ делегациие СССР-эй элүүрые хамгаалгын министр профессор Б. В. Петровский толгойлно.

ДРВ-гэй МИД-эй түлөөлэгшын мэдүүлгэ

ХАНОЙ, майн 3. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшын мэдүүлгэ эндэ толилогдоо. Лаосой газарые Америкын «В-52» гэжэ стратегическэ бомбардировщигуудай гэмтэ муухайгаар добтолһые түлөөлэгшэ энэ мэдүүлгэ соогоо эрид шангаар бүрүүшээгээ. ВИА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Лаосой Сараван, Кхаммуан, Саваннакет провинцинуудые США-гай стратегическэ авиаци апрелиин 5, 12, 14 болон 17-до ехээр бомбодоо.

Американ империалистнуудай энэ гэмтэ муухай шэнэ аяг ааша бэеэ абанги Лаосой бүрин эрхэдэ, газар уһанайнь бүрин бүтэн байдалда горитойгоор халдан ороһон, уласхоорондын ёһо түримые, Лаос тушаа 1962 оной Женевскэ хэлсээнүүдые эбдэһэн ябадал болоно гэжэ ДРВ-гэй МИД-эй түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

ДРВ-дэ буудуулжа унагаагдаа

ХАНОЙ, майн 3. (ТАСС). Америкын самолёдууд үсэглэдэр Вьетнамай Демократическа Республикын агаарай хилые дахяад дабажа, Хатинь, Нгеан, Тханьхоа провинцинуудай хүн зон олонтой районуудые, тэрэшэлэн эрье шадар загаһа агнажа ябагшадые бомбодоһон, буудаһан байна гээд ВИА агентство дамжуулна.

Түрүүшын мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Вьетнамай арадай армиин эдэ провинцинуудтахи зенитчигүүд Америкын гурбан самолёдые буудажа унагаагаа.

Тиимэ болохолоороо, Хойто Вьетнамда 1964 оной августын табанһаа хойшо хамта дээрээ 1.009 американ самолёт буудуулан унагаагдаа.

Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида

НЬЮ-ЙОРК, майн 3. (ТАСС). Иорданиһаа ООН-ой дэргэдэ байдаг саг үргэлжын түлөөлэгшэ Мухаммед Эль-Фарра Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэдэ эльгээһэн бэшэг соогоо үсэглэдэр иигэжэ заагаа. Иорданиин газарта апрелиин 29-дэ Израилиин сэрэгүүдэй добтолходо Иорданиин найман эрхэтэн алуулһан, хэдэн хүн горитойгоор шархатаһан байна. Элшэн сайд Эль-Фарра израилиинхидэй добтолгые элитээр хэһэн эзэрхэг түримхэй ябуулга болоно гэжэ тоолоо.

Конгын городууд шэнээр нэрлэгдэбэ

ЛОНДОН, майн 3. (ТАСС). Бельгиин хаан байһан Леопольд II гэгшын нэрэ зүүдэг Конгын Демократическа Республикын ниислэл—Леопольдвиль мүнөө Киншаса гэжэ нэрлэгдэхэ болоо. Рейтер агентствын корреспондентын Леопольдвильһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ шиидхэбэриие Конгын (Леопольдвиль) правительство мүнөөдэр баталан абаа.

Ороной бусад хэдэн томо городууд колониальна нэрэнүүдээ мүн лэ хүбилгаха байна. Түсхайлбал, Дээдэ Конго гэжэ провинциин ниислэл Стэнливиль Кисангани, Моиз Чомбе гэгшын шэбээлжэ байдаг газарай—Урда Катангын ниислэл Элизабетвиль Лубумбашц город гэжэ нэрлэгдэдэг болохо.

Шэнэ нэрэнүүд июлиин 1-һээ ороной бэеэ даанхай байдалтай болоһоор зургаан жэлэй ойн үдэрһөө хүсэндөө орохо байна.

Сүлөөрэлгын арми Америкын 40 самолёдые усадхаба

ХАНОЙ, майн 3. (ТАСС). Зиалай провинциин Плейкэдэхи американ авиабазын ниидэлгын полиие—Урда Вьетнамдахи эгээн лэ томо иимэ полинуудай нэгые апрелиин 21-дэ сүлөөрэлгын армиин подразделенинүүд добтолоо гээд Вьетнамай информационно агентство Освобождение гэжэ агентствын мэдээсэлдэ үндэһэлэн дамжуулна.

Һүниин сагта энэ зоримгой добтолгын хэгдэхэдэ, Америкын элдэб түхэлэй 40 гаран самолет, 11 хамгаалалгын бүхэлөлтэнүүд усадхагдаа, дайсанай 380 солдат болон офицер алуулаа, шархатаа.

Апрелиин 24-дэ сүлөөрэлгын армиин сэрэгшэд энэ райондо Америкын 3 вертолёдые буудажа унагааһан байна.

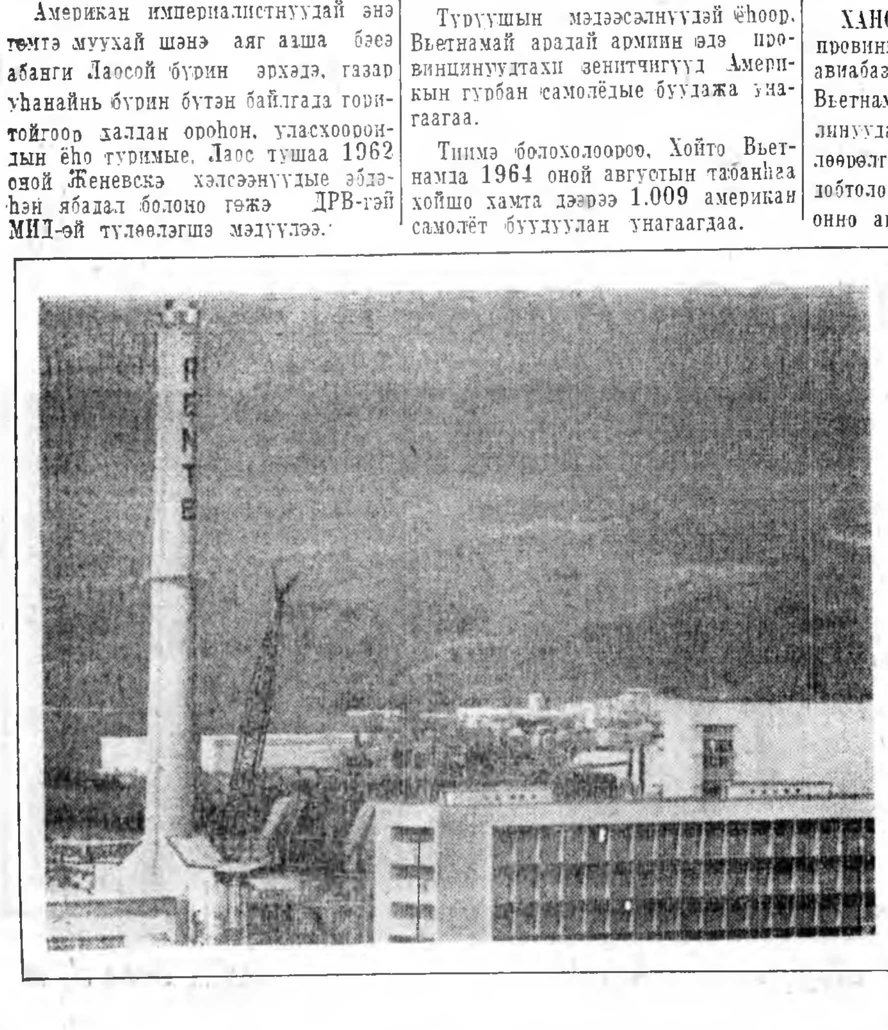

Кубын Республика. Совет мэргэжэлтэдэй техническэ туһаламжатайгаар Ориенте провинцида түлишөөр хүдэлдэг «Ренте» гэжэ электростанци баригдаа. Станциин түхеэрэлгэнүүд СССР-һээ эльгээгдэһэн байна. «Ренте» станциин түрүүшын ээлжээн 100 мянган киловатт хүсэтэй байха. Саашадаа тэрэнэй хүсэниинь 500 мянган киловатт болгогдохо юм. Зураг дээрэ: «Ренте» гэжэ ТЭЦ-эй юрэнхы түхэл.

ТАСС-ай фотохронико.

* * *

Урда Вьетнамда усадхагдаба

ХАНОЙ, майн 3. (ТАСС). Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын армиин сэрэгшэд апрелиин 21-һээ 23 хүрэтэр дайсанай 724 солдадые, тэрэ тоодо 191 американецые, хюһөөнь бүүлгаа. Энэ үе соо дайсанай 8 сэрэгэй судна, 5 самолёт усадхагдаһан гү, али гэмтээгдэһэн байна. Энээн тухай Освобождение гэжэ агентствын мэдээсэлдэ үндэһэлэн. ВИА агентство дамжуулна. Мэдээсэл соо иигэжэ заагдана. Туһамаршадай сэрэгүүд, американ эзэрхэг түримхэйшүүл Сонтинь (Куангнгай провинци) районой баруун талын хүбида, тэрэшэлэн Сайгонһоо баруун урдахи Ратьзиа провинциин районуудай нэгэндэ Урда Вьетнамай патриодуудай сохилтонуудые хэхэдэ иимэ хохидолдо ороһон байна.

Индонезидэ гэнтын аюул болобо

ДЖАКАРТА, майн 3. (ТАСС) Зүүн Явада Сурабайһаа урагшаа 80 километртэ Келуд гэжэ вулканай тэһэрхэдэ 100 гаран хүн үхөө гээд хэблэл мэдээсэнэ. Хайлаһан халуун шулуунай (лава) адхаран урдахада, халуун үнэһэ шандаруугай унахада мянга шахуу гектар фисовэ поли, кофиин болон сайн плантацинууд усадхагдаа. Вулканай һаба нүхэнһөө холо бэшэ байһан тосхониие халуун лава урдан ерэжэ, бүримүһэн усадхаа. Сүм усадхагдаһан тосхондо дүтэ шадар байдаг һууринуудай хэдэн зуун хүн зоной хүби заяан мүнөө хүрэтэр мэдэгдээгүй байһаар. Хэдэн гол горхоной һабануудта орожо урдаһан халуун лава Битар городой хойто талын хүбида хүрэжэ ерээ.

Индонезиин Антара гэжэ информационно агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, үндэр хадын толгой дээрэ гаража бэеэ абарһан 35 хүн халуун лавын урасхалаар бусад газар нютагуудһаа таһалуулан хаагданхай. 600 гэр байра, гол мүрэн дээгүүр гараһан 40 хүүргэ хүсэдөөр һандаргагдаа.

Неделиин урда тээ вулкан тэһэржэ эхилһэн байгаа.

Явада Семарангһаа 290 километртэ байдаг Мерапи гэжэ баһа нэгэ вулкан мүнөөдэр тэһэржэ эхилээ.

Вулканһаа боложо гэмтэн хохидогшод, мүн тохёолдуулагдаһан гарза гай тухай мэдээнүүд дамжуулагданагүй.

Сагай уларил

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай сагай уларил иимэ байхаар хүлеэгдэнэ:

саһа, бороо орохогүй. Республикын хойто хахадта 8—13, урда талаар 14—19 градус дулаан, Улаан-Үдэдэ үглөөгүүр 0 градус, үдэртөө 16—17 градус дулаан байха.

Майн 6—7-ной үдэрнүүдтэ республикын урда хахадаар бага зэргэ бороо орохо. Байгалай урда хажуугаар шанга һалхин бууха. Республикын хойто хажуугаар һүниндөө 3—8 градус хүйтэн, үдэртөө 4—9 градус дулаан, урда хажуугаар—һүниндөө 2 градус хүрэтэр хүйтэн болохо.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: хэблэлэй үдэртэ зорюулагдаһан түрүү бэшэг; манай нүүдэл редакциин Мухар-Шэбэрэй аймагһаа эльгээһэн шүүмжэлхы статья; Автомобильна гигантын табан жэл гэһэн ТАСС-ай корреспонденци.

Хоёрдохи, гурбадахи хуудаһануудта: совет хэблэлэй үдэртэ зорюулагдаһан материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Е. Голубевой «Байгал шадарай хэблэлэй эхи табигшад» гэһэн корреспонденци; хилын саанахи һонинууд; АПН-эй материалнууд; соносхолнууд.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-69, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, 60-21, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-01616. Зак. № 465.